

HIJ IS VERREZEN!

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT / P106088
V. U. : L. OORTS, HEIDEWEG 14, B-2980 ZOERSEL

NR. 132 / NOVEMBER - DECEMBER 2024
AFGIFTEKANTOOR : ANTWERPEN X

HET PAUSBEZOEK

« DE KERK ZOU ZICH MOETEN SCHAMEN »

Bij zijn bezoek aan België in september kwam paus Franciscus terecht in een van de meest geseculariseerde samenlevingen ter wereld, waar het liberalisme in al zijn facetten de plak zwaait en de katholieke godsdienst in het verdomhoekje geduwd is – of zich heeft laten duwen. Abortus en euthanasie zijn hier schering en inslag en de steeds agressievere LGBT-propaganda wordt geen strobreed in de weg gelegd.

Vrijdagvoormiddag 27 september kreeg de H. Vader op het kasteel van Laken al meteen scherpe woorden voorgeschoteld naar aanleiding van de misbruikschandalen. Alexander De Croo, interim-premier in afwachting van een opvolger, leek vastbesloten om zijn zwanenzang maximaal te benutten: « *Er is heel wat misgelopen en een doofpotoperatie kunnen we niet aanvaarden. Vandaag volstaan daarom niet alleen woorden, er moeten ook concrete stappen worden gezet. De slachtoffers moeten gehoord worden, hun leed erkend. Menselijke waardigheid is belangrijker dan het instituut.* »

In zijn reactie week de paus af van zijn voorbereide tekst en zei: « *De Kerk zou zich moeten schamen!* » Is dat zo, H. Vader? In de geloofsbelijdenis zeggen wij nochtans dat de Kerk heilig is en dat is ze ook. Het is al te gemakkelijk om de zwarte piet aan “het instituut” te geven, want de heilige, katholieke en apostolische Kerk aanvallen speelt helemaal in de kaart van wie haar haten en bestrijden.

Wie zich zou moeten schamen, zijn de *vertegenwoordigers* van de Kerk. In de eerste plaats zijn dat de geestelijken die zich schuldig gemaakt hebben aan al die schanddaan. In de tweede

plaats zijn het ook de prelaten die ogen en oren gesloten hebben omdat zij niet durfden optreden in het klimaat van “*laissez faire, laissez aller*” dat de jaren van het post-Concilie kenmerkte. Meer in het algemeen is het de hele hiërarchie die met Vaticanum II een revolutie ontketend heeft die de priesters niet geestelijk verheven heeft, maar naar beneden geduwd in het slijk van de wereld.

« Ongestraft werd op het Concilie verkondigd dat de priesters genoeg hadden van een spiritualiteit van monniken, volledig gefocust op het altaar en de biechtstoel, dat zij hun buik vol hadden van een dienstwerk dat beperkt bleef tot het kerkgebouw en opgeslorpt werd door de vereisten van de eredienst. Het verhaal van Alphonse Daudet over het geitje van Monsieur Seguin herhaalde zich: de priester hoorde langs alle kanten stemmen die hem opriepen om zijn banden te breken en op avontuur uit te gaan, vrij en ongebonden, het woeste gebergte in!

« Om de leken – het Volk van God! – te dienen en hen te “evangeliseren” wilde het Concilie dat de priesters met hen gingen samenleven, dat zij zouden leven zoals zij. “Door op deze manier te werk te gaan, waren we er zeker van uit te komen bij de verwerping van de uitdrukking: de priester is een van de wereld afgescheiden man”, lezen we in het progres-

sistische tijdschrift *UNAM SANCTAM* nr. 68. Wat een bekentenis! En hoe goed zal die uitnodiging om zich te vermengen met de wereld opgevolgd worden!

« Het dienstwerk van de priesters werd veranderd: het woord in plaats van de eredienst, de dialoog met de ongelovigen in plaats van de prediking en de sacramenten. Bijgevolg moest ook het leven van de priesters veranderen. Vroeger waren

Paus Franciscus tussen koning Filip en koningin Mathilde bij zijn aankomst op het vliegveld van Melsbroek op 26 september 2024.

ze afgescheiden en beschermd tegen de wereld en volledig in beslag genomen door hun gewijde functies. Nu worden ze in de wereld gegooid en overgeleverd aan de verleidingen en de tirannie ervan.

« Ja, ja en nog eens ja, het is Vaticanum II dat schuldig is aan de grote misdaad van de decadentie van de clerus. Het priesterschap was een grote, stevige en welvarende instelling zolang het gedefinieerd werd door de intieme verhouding met God in de eredienst en het apostolaat dat er uit voortvloeide. En ik voeg er aan toe : de priesters waren toen gelukkig. Het priesterschap is daarentegen gedegradeerd en verzwakt op de dag dat het in de eerste plaats missionair wilde zijn, gericht naar de mensen om met hen bezig te zijn over de zaken van de aarde en niet meer over de Hemel » (abbé Georges de Nantes, maart 1972).

Het resultaat ? Massale uittredingen en relaties met vrouwen of, bij velen die bleven, het toegeven aan tegennatuurlijke begeerten, ten koste van zoveel jeugdige slachtoffers, omdat alle beschermende dammen weggeslagen waren... Het Evangelie van de zondag die tijdens het pausbezoek viel, kon niet duidelijker zijn : « **Wie een van deze kleinen die in Mij geloven tot zonde verleidt, het ware beter voor hem dat een zware molensteen om zijn hals werd gehangen en dat hij in de diepte der zee verdronken werd** » (Mt 18, 5).

LEUVENS PROGRESSISME

De concrete aanleiding voor de komst van Franciscus was het 600-jarig bestaan van de katholieke universiteit van Leuven, in 2025. "Katholiek" in naam, maar al lang niet meer in de feiten.

Rector Luc Sels greep de gelegenheid aan om over de wijding van vrouwelijke priesters te beginnen, goed wetend dat dit voor Rome niet bespreekbaar is. « Het gezag van de Kerk is ook afhankelijk van de mate waarin de Kerk de diversiteit in de samenleving omarmt. Ik neem de positie van de vrouw als voorbeeld. Waarom tolereren we dat grote verschil tussen man en vrouw in een Kerk die de facto zo vaak gedragen wordt door vrouwen ? [...] Zou de Kerk niet warmer zijn met een voorname plaats voor de vrouw, ook in het priesterschap ? »

Zo'n dwaze "denkpiste" is een uitwas van de hedendaagse ketterij van het feminisme en toont aan dat de rector niets begrepen heeft van het wezen van het priesterschap. Abbé de Nantes : « Het priesterschap is een wijding aan God voor de eredienst en het apostolaat. De bedienaar van God handelt "in persona Christi", in de plaats van Christus en bekleed met zijn priesterlijke macht. Hij is dan een "andere Christus"... De volheid van het priesterschap ligt in Jezus Christus, Soeverein Priester en Opperherder van het Nieuwe Verbond » (maart 1972).

Natuurlijk mocht in de redevoering van Sels ook een pleidooi voor het accepteren van homoseksualiteit niet ontbreken : « Zou de Kerk tevens in onze contreien niet aan moreel gezag winnen mocht ze niet zo krampachtig omgaan met de thematiek van genderdiversiteit en mocht ze, zoals de universiteit dat doet, meer openheid tonen ten aanzien van de LGBTQ+gemeenschap en steun geven aan wie wor-

stelt met de genderidentiteit ? Het is bemoedigend dat onze Vlaamse bisschoppen een aanspreekpunt "homoseksualiteit & geloof" hebben opgericht, dat bv. tijdens de Antwerp Pride [het openlijk vertoon van de zonde !] een oecumenisch gebedsmoment voor deze gemeenschap organiseert. De wereldwijde Kerk wordt hier uitgedaagd om recente wetenschappelijke inzichten [?] in dialoog te brengen met theologie... »

Als uitsmijter gaf de rector nog mee dat « de Kerk al te vaak "once and for all" -antwoorden poneert ». Waarom niet meer diversiteit binnenlaten ?

Bénédicte Lemmelijn, deken van de faculteit Theologie en religiewetenschappen van de KUL, deed er nog een schepje bovenop. Zij suggereerde dat de Kerk misschien een aantal fundamentele principes moet heroverwegen. « Ik denk dat een probleem waar de Kerk vandaag de dag mee te maken heeft, is dat ze de neiging heeft om te proberen universele waarheden te vinden, u weet wel, universele dogma's, universele opvattingen... Dat is een probleem omdat we zoveel verschillende landen hebben met zoveel verschillende culturen ; en sommige zijn geseculariseerd, andere niet... Zolang we dus proberen om een universele en onaantastbare waarheid voor iedereen te hebben, is het moeilijk... »

Zij schonk de H. Vader een boek met de titel : *DE BISSCHOP VAN ROME EN DE THEOLOGEN VAN LEUVEN*, waarin essays van 24 theologen bijeengebracht werden. Eén van de bijdragen is gewijd aan « De kerkelijke normen over seksualiteit herdenken », een ander aan « De universele leiding van de kerk [sic] hervormen ».

De paus ging de uitdaging niet uit de weg en zei tot de Leuvense professoren dat we universiteiten niet alleen moeten « beschouwen als verwekkers van cultuur en ideeën, maar bovenal als promotors van een passie voor het zoeken naar waarheid, ten dienste van de menselijke vooruitgang ». Hij betreurde wat hij de « intellectuele vermoeidheid » noemde van hen die weigeren de waarheid te zoeken en daardoor in een « permanente staat van onzekerheid blijven, verstoken van elke passie, alsof het zoeken naar betekenis zinloos is en de werkelijkheid onbegrijpelijk ».

Maar Franciscus oogst wat hij gezaaid heeft. Het synodale proces dat hij in gang gezet heeft en waaraan maar geen einde lijkt te komen dreigt onvermijdelijk uit te draaien op het « loslaten van de eenheidsworst », zoals Luc Sels het zo oneerbiedig verwoordde : elke nationale Kerk zal in toenemende mate haar eigen keuzes maken op het vlak van geloof en moraal. Terwijl de Afrikaanse Kerken de erkenning van homoseksualiteit zullen blijven bekampen, zullen de westerse Kerken de roze loper uitrollen voor de LGBT-gemeenschap. Enzovoort. Om de radicale verschillen tussen de verschillende Kerken te overbruggen zal Rome geneigd zijn iedereen zijn zin te geven. Staat het feitelijke einde van de *Una Sancta* voor de deur ?

Heilig Hart van Jezus, door het Bedroefde en Onbevleete Hart van Maria, heb medelijden met ons en red uw Kerk !

DE Z. EDWARD POPPE EN DE VLAAMSE BEWEGING

In een korte verhandeling over de Vlaamse Beweging die priester Poppe schreef, drukte hij het belang ervan uit « *als een vorm van ons geestelijk leven, als een uitstraling van onze natuurlijke en bovennatuurlijke liefde tot God en tot de naaste, als een echo van het "Misereor super turbam" ("Ik heb medelijden met de schare" ; Mc 8, 2) dat Jezus herhaalt in elke apostolische ziel die Hij bewoont.* » Tot het einde van zijn korte leven zou hij zich inspannen om de Beweging trouw te doen blijven aan haar opdracht tot volksverheffing en om haar gegrondvest te houden op haar katholieke basis, overtuigd als hij was van een ander woord van de Meester : « Zonder Mij kunt gij niets doen » (Jo 15, 5).

IV. GOD TER ERE, VLAANDEREN TEN BATE

HET AKKOORD VAN LOPPEM

T IEN dagen na de Wapenstilstand, op 21 november 1918, riep koning Albert vooraanstaande politici die tijdens de oorlog in België waren gebleven bijeen op het kasteel van Loppem in West-Vlaanderen. Met het gezag dat hij als "koning-ridder" had verworven drukte hij de vorming van een regering van nationale eenheid door, bestaande uit katholieken, liberalen en – voor het eerst – socialisten. Door de linkse voorman-

nen bij het bestuur te betrekken wou hij België behoeden voor een revolutie zoals die eerst in Rusland en daarna in Duitsland uitgebroken was.

De nieuwe regering onder leiding van de Brusselse katholiek Léon Delacroix stelde een programma op waarvan de hoofdpunten waren : invoering van het algemeen enkelvoudig stemrecht voor mannen vanaf 21 jaar ; vrije uitoefening van het stakingsrecht ; verbeteren van de gelijkheid van de twee landstalen en belofte van Nederlandstalig hoger onderwijs voor de Vlamingen. In zijn troonrede op 22 november verklaarde de vorst : « *Het belang zelf van het land houdt in dat elk van onze beide volkeren in zijn eigen taal voluit zijn persoonlijkheid, zijn originaliteit, zijn intellectuele gaven en zijn kunstzinnigheid kan ontwikkelen. De regering zal aan het parlement voorstellen om de basis te scheppen voor een Vlaamse universiteit in Gent.* »

Dat klonk veelbelovend, maar al gauw zou blijken dat deze belofte een dode mus was omdat de "regering van Loppem" de Vlaamse zaak niet genegen was.

Van de drie partijen was het duidelijk de katholieke partij die aan het kortste eind trok. Haar decennialange dominantie was voorbij en zij moest zich nu binnen de nieuwe regering neerleggen bij een antiklerikale meerderheid van liberalen en socialisten. Bovendien werden alle Vlaamsgezinde katholieken

uit het landsbestuur geweerd. Op twaalf ministers waren er drie Walen, vijf Franstalige Brusselaars en vier Vlamingen : de socialist Edward Anseele, de liberaal Louis Franck en de katholieke baronnen Albéric Ruzette en Charles de Broqueville ; geen enkele van de vier was het flamingantisme genegen.

In de regeringsverklaring van 28 november sprak de eerste-minister een belangrijk zinnenetje uit : de regering zou geen enkel voorstel doen waarover in haar schoot geen volledige eensgezindheid bestond. Daarmee konden de anti-Vlaamsgezinde ministers elke inwilliging van de Vlaamse verzuchtingen blokkeren. « De regering zou dus geen enkele vernederlandsing voorstellen, maar ze zorgde wel voor de "herverfransing" van wat de bezetter vernederlandsd had » (Lode Wils, *Frans Van Cauwelaert. Politieke biografie*, 2017, pp. 371-372) !

Voor priester Poppe was de zon de H. Eucharistie, Jezus die zichzelf geeft om allen die Hem nuttigen het ware leven te schenken en tot apostelen van zijn Rijk te maken.

DE REPRESSIE TEGEN DE ACTIVISTEN

Het activisme had het anti-Belgicisme als nieuw element in de Vlaamse Beweging gebracht, een Beweging die – zoals we gezien hebben – vanaf haar ontstaan tot aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog altijd loyaal vaderlandslievend was geweest. Toch hadden er vóór 1914 al zure oprispingen tegen “België” geklonken van flaminganten die zich ergerden aan de weigering van de overheid om de Vlaamse eisen ernstig te nemen.

De regering in Le Havre had tijdens de oorlog duidelijk gemaakt dat zij de activisten als verraders van hun land beschouwde en dat zij zouden gestraft worden. Dat gebeurde ook door het nieuwe kabinet-Delacroix. « Na de aftocht van de Duitse troepen werd begonnen met het arresteren van activisten. Hierbij moet in acht genomen worden dat “activisme” een vrij ruim begrip vertegenwoordigde dat sloeg op ieder die van de bezetting had geprofiteerd door samenwerking met de Duitsers in een of andere vorm. In de steden werden huizen en bezittingen van activisten door woedende menigtes geplunderd en vernield. [...] Het duurde op de meeste plaatsen verscheidene dagen tot weken eer de door de bezetter sterk verzwakte politie de orde kon herstellen » (*Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging*, NEVB-online, lemma *Repressie*).

Hoeveel activisten waren er? Lode Wils schrijft daarover: « In december 1917 schatte de Raad van Vlaanderen het aantal van zijn openlijke aanhangers op 15.000 » (*Flamenpolitik en aktivisme*, p. 257). Dat is bijzonder weinig en het verrast niet, want enkel een kleine minderheid was in zee willen gaan met de Duitsers. « Het geringe succes was onder meer toe te schrijven aan de enorme populariteit van koning Albert en aan het krachtig verzet van de geestelijkheid, onder leiding van kardinaal Mercier, dat sterk moest doorwegen bij de katholieken die de grote meerderheid van de flaminganten uitmaakten » (Wils, *ibid.*).

Feit is dat « de bestraffing [van de activisten] kon steunen op een brede consensus onder de bevolking waar de verachting en de haat ten opzichte van het activisme sterk leefden » (NEVB, *ibid.*).

De erfgenamen van het activisme hebben het later voorgesteld alsof de Belgische staat een waar schrikbewind voerde tegen iedereen die voor zijn Vlaamsgezindheid van Duitse hulp gebruik had gemaakt. Ook Poppe-biograaf Fernand Van de Velde spreekt over een « flamingantenjacht » en een « ongenadige repressie » (p. 75). Dat lijkt overdreven. « De regering verkoos om enkel strafzaken op touw te zetten tegen de toplaag van het activisme. Dat had tot gevolg dat vele kleine garnalen na korte tijd werden vrijgelaten. Tegen anderen doofden de onderzoeken uit. [...] Voor de grote processen van start

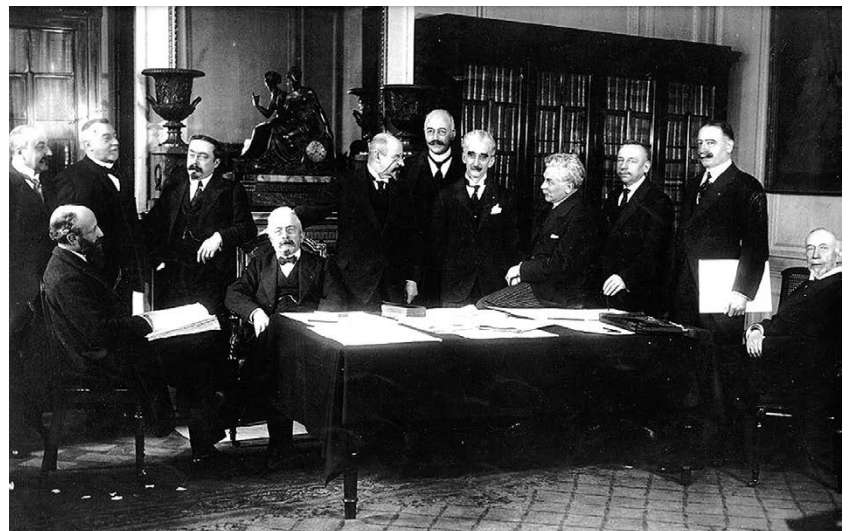
gingen, verliepen er vele maanden. Ondertussen daalde de strafmaat omdat de emoties in de publieke opinie waren geluwd » (NEVB, *ibid.*).

Dit neemt niet weg dat verschillende kopstukken zwaar aangepakt werden. Sommigen die naar Nederland of Duitsland gevlucht waren, werden bij verstek veroordeeld. Wies Moens, beschuldigd van activistische propagandavoering, kreeg vier jaar gevangenisstraf nadat hij al zeventien maanden in voorhechtenis gezeten had. Tegen Adelfons Hendrickx, met Duitse steun aangesteld tot secretaris-generaal van het ministerie van Justitie, werd tien jaar dwangarbeid uitgesproken en levenslang verlies van zijn burgerrechten. Lodewijk Dosfel werd op het “proces van de Vlaamse Hogeschool”, waar hij een professoraat opgenomen had, gestraft met tien jaar opsluiting. August Borms, notoir collaborateur en sleutelfiguur van de Raad van Vlaanderen, werd door het assisenhof ter dood veroordeeld; zijn straf werd omgezet in levenslang.

HET GROTE HART VAN EEN HEILIGE

Priester Poppe, die na zijn vertrek uit de Gentse Sint-Coletaparochie directeur van de zusters van Sint-Vincentius in Moerbeke was geworden, kreeg daar in november 1918 het bezoek van zijn oude vriend Piet Van Rossem, ook een Temsenaar. Piet had zich tijdens zijn studententijd in Gent bij een vrijzinnige club aangesloten, meldde zich bij het uitbreken van de oorlog als vrijwilliger en verdween daarna plots van de radar. Twee jaar later dook hij op in Duitse krijgsgevangenschap, waarbij het onduidelijk is of hij gedeserteerd had. Hij genoot ruime bewegingsvrijheid en onderhield contacten met de activisten in België. In 1918 ontsloegen de Duitsers hem als krijgsgevangene en stuurden hem naar Hasselt als mogelijke bevelhebber van het nog op te richten detachement Vlaamse Rijkswacht.

Het merkwaardige parcours van Van Rossem, die later wegens verraad bij verstek ter dood veroordeeld werd, zal ongetwijfeld bij Edward Poppe veel

De eerste naoorlogse regering was er één van nationale eenheid, met katholieken, liberalen en socialisten. Maar Vlaamsgezind was ze allerminst, zodat van de flamingantische verzuchtingen niets in huis kwam.

vragen opgeroepen hebben. Maar hij wees hem niet af, integendeel: hier was een ziel die moest gered worden. « Bij het afscheid drong Edward er op aan het gebed nooit te laten. Hij legde zijn beide handen op Piets schouders en sprak: *“En tóch blijft gij voor mij nog altijd dezelfde als vroeger. Wat er ooit gebeure, ik laat u nooit los!”* » (Van de Velde p. 74). Veel later getuigde Van Rossem: « *Wardje Poppe [...] oefende spontaan een diepe invloed op zijn omgeving uit, zozeer dat diegenen die hem ondergingen, zich nimmer eraan konden onttrekken, hoe hun persoonlijk leven zich ook moge ontwikkeld hebben* » (DE STEM VAN MOERZEKE, 1956, nr. 3, p. 88).

Het grote hart van de man Gods sprak ook uit zijn pogingen om verzoening te bewerkstelligen tussen een andere jeugdvriend, Karel De Schaepdrijver, en zijn vader de notaris. Karel was deserteur geworden en trok in de zomer van 1918 in Vlaanderen rond om voordrachten te houden en strooibriefjes uit te delen, waarin hij « *de Heren van Havere* » (de regering) vervallen verklaarde en opriep tot een snelle vredesovereenkomst met de vijand. Uiteraard was de franskiljonse en patriottische notaris daar woedend om. Na de oorlog vluchtte Karel naar Nederland; hij werd bij verstek ter dood veroordeeld.

Edward liet ook deze op dwaalwegen geraakte vriend niet vallen. « *Zeg hem* », vertrouwde hij een gemeenschappelijke kennis toe, « *dat ik denk en hoop dat Karel nog altijd is die hij was toen wij nog samen waren en vaak over alles praatten. Ik blijf altijd voor hem wat ik voor hem geweest ben* » (uit een brief van Frans Mariman aan Karel De Schaepdrijver, 22 september 1919). Poppe schreef ook naar de notaris om zijn blijvende vriendschap met Karel te betuigen en hem te vragen de banden met zijn zoon niet voorgoed door te knippen.

In het vaak bittere en bitsige klimaat van na de oorlog probeerde de jonge priester de raad toe te passen die zijn geestelijke leidsman pater Claeys-Bouuaert hem gegeven had: « *Betuig uw instemming niet met uitvallen tegen flaminganten die gij te goeder trouw weet. [...] Laat u niets gelegen aan wat anderen over u zullen denken omdat gij niet dadelijk meestroomt met hun haat en hun versakking* » (10 juli 1918). Edward zou zich inzetten om een einde te maken aan de ontstane broedertwist tussen activisten en passivisten, die de Vlaamse zaak alleen maar kwaad deed.

BELOFTE MAAKT SCHULD !

De jonge priester probeerde ondertussen ook de oude idealen van de katholiek-Vlaamse Beweging nieuw leven in te blazen door de draad van de *Filioli Caritatis* terug op te nemen. Die vereniging van seminaristen die elkaar broederlijk wilden helpen

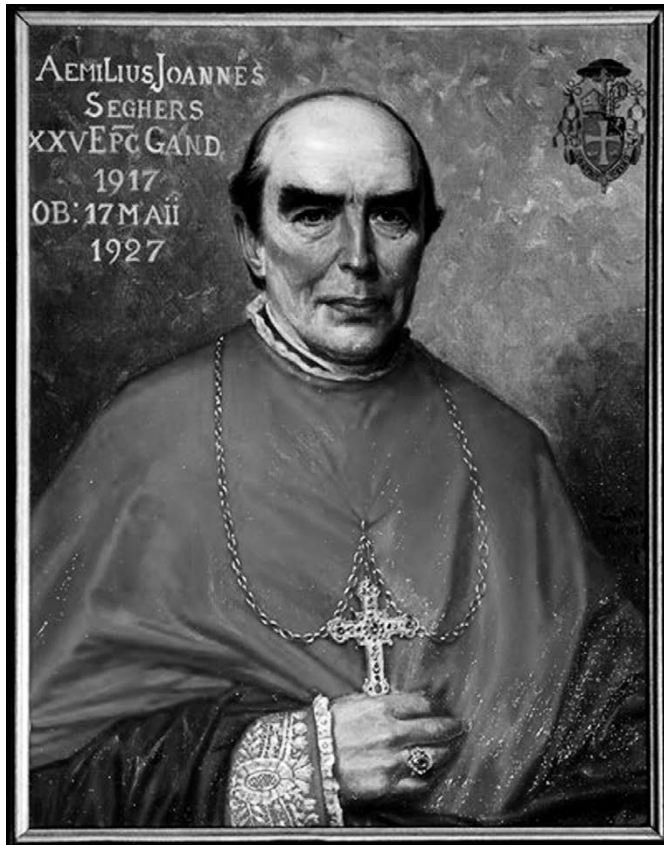
Het eerste nummer van DE STANDAARD kwam uit op 4 december 1918. Negenen maanden later verscheen voor het eerst de kruisleuze AVV-VVK in de hoofding, waarmee de krant zijn christelijk-Vlaamse overtuiging afficheerde. In de loop van de laatste decennia van de 20ste eeuw werd de leuze jammer genoeg steeds grijzer en vager afgedrukt, om volledig te verdwijnen in september 1999 wegens « achterhaald »...

om voorbeeldige priesters te worden, was opgericht door Edwards medeseminarist Robrecht Messiaen. Poppe gaf ze na de oorlog een nieuw elan en breidde ze uit tot de groep van de diocesane priesters. Als men in de geest van het « AVV-VVK » het Vlaamse volk wilde opstuwten tot een verhevener en allesomvattende geloofsbeleving, dan waren er heilige geestelijken nodig om de weg te wijzen in woord en daad.

Betekende dit dat hij de politieke strijd die de Vlaamsgezinden voerden afkeurde of de rug toekeerde? Blijkbaar niet, als we voortgaan op een brief die hij op 27 maart 1919 schreef aan een zekere Urbaan Fivez: « *Neo-activist? Leg me dat eens uit. Wil dat zeggen: ernstig Vlaamsgezind? Verontwaardigd bij al het schreeuwend onrecht en dubbelzinnig beloven? Uitzien naar wettige middelen om ons volle Vlaamse leven, in de troonrede toegezegd, te verwerkelijken? Dat alles wensend, aanmoedigend, behelpend "salva oboedientia" [op voorwaarde dat de gehoorzaamheid bewaard blijft]? Is dat neo-activist? Dan ben ik het ook.* »

De teleurstelling en de frustratie over de naoorlogse Belgische politiek die Edward hier verwoordt, werden door heel wat Vlaamse leiders gedeeld. De passivisten, die hun blazoen niet bezoedeld hadden door met de Duitse bezetter mee te werken, hadden gehoopt dat de regering zonder dralen werk zou maken van een rechtvaardiger beleid naar de Vlamingen toe. De belangrijkste passivistische leider, Frans Van Cauwelaert, had tijdens zijn verblijf in Nederland het Vlaams-Belgisch Verbond opgericht dat een minimumprogramma afkondigde:

« De vervlaamsing van het onderwijs "in al zijn takken en graden", van het gerecht en van alle openbare besturen; de indeling van het leger in Vlaamse en Waalse eenheden (niet: regimenten),

MGR. EMIEL JAN SEGHERS
bisschop van Gent 1917-1927

“respectievelijk met het Nederlands en het Frans als taal voor opleiding en aanvoering” ; ten slotte “de herinrichting van de centrale besturen, zodoende dat de aangelegenheden welke het Vlaamse gedeelte van het land betreffen rechtstreeks in het Nederlands, die van het Waalse gedeelte rechtstreeks in het Frans worden behandeld” » (L. Wils, *Frans Van Cauwelaert*, p. 363). Dit programma werd vlak na de Wapenstilstand door zestien vooraanstaande katholieken krachtig samengevat: « Volle gelijkheid voor Vlamingen en Walen die elk in hun moedertaal willen geregeerd, bestuurd, onderwezen, gevonnist en gedrield worden » (*ibid.*).

Op 4 december 1918 was het eerste nummer van een nieuwe Vlaams-katholieke én vaderlands-lievende krant verschenen: *DE STANDAARD*, waarvan Van Cauwelaert de politiek directeur was en waarvan hij een invloedrijk instrument maakte om de publieke opinie te bewerken ten voordele van het minimumprogramma. Katholiek, maar niet “confessioneel”: de krant weigerde zich te laten leiden door het episcopaat, dat men als Vlaams-vijandig beschouwde. De wrijving tussen katholieke hiërarchie en Vlaamse voorvechters, die al ontstaan was vóór 1914, dreigde de vorm aan te nemen van een regelrechte breuk.

VOOR DE REDDING VAN DE VLAAMSE JEUGD

Die ontwikkeling baarde Edward grote zorgen. « Hij zocht naar een middel om de Beweging op het rechte pad te houden, dit is onderworpen aan de kerkelijke overheid; want hij zag met lede ogen hoe vooruitstrevende Vlamingen, vooral de jongeren,

zich meer en meer aan de invloed van het geestelijk gezag zochten te onttrekken » (P.M. Van Haute C.S.S.R., *Het innerlijk leven van priester Poppe*, Jette, 1952, p. 81).

Edward Poppe besepte maar al te goed dat de stugge houding van het Belgische episcopaat bij de Vlaamse jeugd veel kwaad bloed zette. De afwijzende houding van de bisschoppen, met kardinaal Mercier op kop, zette ook veel geestelijken aan om de idealen van de hun toevertrouwde jongeren niet ernstig te nemen. Poppe zou daar in scherpe bewoordingen over schrijven: wat voor de jeugd iets « *uitzonderlijk heiligs* » was « *werd destijds miskend zonder bespreking, onvoorwaardelijk bekampt, bespot zonder kiesheid door hun opvoeders.* » De priesters die wél sympathie betoonden « *stonden slecht aangeschreven bij de overheid en wel omwille van hun gehechtheid aan een zaak welke de studenten als hun ideaal innig en enig liefhadden* » (oktober 1920). Het gevolg was een toenemende, schadelijke vervreemding tussen de jonge Vlamingen en een belangrijk deel van de geestelijkheid.

Voor Edward was het duidelijk: de kerkelijke hiërarchie moest het geweer onmiddellijk van schouder veranderen, anders dreigde de Vlaamse jeugd te bezwijken voor een dubbele lokroep: enerzijds die van “geëmancipeerde” (liberaal-)katholieke politiekers – genre Van Cauwelaert – die bereid waren om voor de Vlaamse zaak scheep te gaan met niet-katholieken van alle pluimage; anderzijds die van extremisten die hun geloof in de Belgische staat verloren waren – zoals de leiders van de Frontpartij, ontstaan uit de Frontbeweging – en opriepen tot separatisme en Vlaams zelfbestuur.

Toen hij op 11 mei 1919 een eerste zware hartaanval kreeg en zelfs moest berecht worden, begreep hij hoe broos het aardse bestaan was. Vanaf de periode van zijn moeizaam herstel zou één gedachte zijn verdere leven beheersen: de nood aan goede priesters, « *heilige priesters* », om het Vlaamse volk in het algemeen en de Vlaamse jeugd in het bijzonder te leiden op het juiste pad dat zo weinigen leken te onderscheiden.

OMMEKEER BINNEN DE HOGERE GEESTELIJKHEID ?

Mgr. Rutten, de bisschop van Luik (en Limburg), had zich al vóór de oorlog doen kennen als zeer Vlaamsgezind. « In een brief van 11 maart 1919 [...] eiste hij de uitvoering van de beloften van de troonrede en riep hij vooral de geestelijken op zich achter het Vlaamse minimumprogramma te scharen. Aan deze brief werd grote ruchtbaarheid gegeven en hij had omwille van de positie van de auteur ook veel invloed » (NEVB-online, lemma *Rutten*). De bisschop benadrukte « *dat de Vlaamse priesters niet onverschillig kunnen blijven in een zaak die de grondvesten beroert van de maatschappelijke, zedelijke en godsdienstige toekomst van hun eigen volk, wiens leiders zij op dit gebied moeten zijn.* »

Een maand later sprak ook Edwards eigen bisschop, Mgr. Seghers van Gent, zich onomwonden uit.

Hij « instrueerde [...] zijn clerus over het grote belang dat hij hechtte aan de Vlaamse Beweging en haar eisen, en hij gaf zijn priesters de toelating om lid te worden van katholieke bonden die die eisen zouden verdedigen » (L. Wils, *Frans Van Cauwelaert*, p. 377). Ook in de bisdommen Brugge en Mechelen begon er iets te bewegen. In juni ging Mgr. Seghers nog een stap verder: hij voerde het Nederlands in als voertaal in alle colleges van zijn bisdom en maakte van 11 juli een bijkomende feestdag, met gedeeltelijk vrijaf of een wandeling.

Maar de kardinaal ging in verzet. Voor hem was elke vorm van Vlaamsgezindheid een bewijs van gebrek aan patriottisme en een gevaar voor het voortbestaan van België. Hij was ook bang voor de gevolgen van de tegenstelling tussen Vlaamsgezinden en (franskiljonse) conservatieven binnen de katholieke partij. Toen de eerste naoorlogse parlementsverkiezingen (19 november 1919) uitdraaiden op een grote winst voor de socialisten en een gevoelige terugval voor de katholieken, werd Mgr. Rutten het mikpunt van de toorn van Mercier. « De flaminganten hadden verdeeldheid gezaaid, terwijl de linkse tegenstrevers er goed zorg voor hadden gedragen de eenheid te bewaren. [...] Mercier verweet zijn collega van Luik dat deze, door de Vlaamse eisen te steunen, eenzijdig en zonder zijn medebisschoppen te consulteren afbreuk had gedaan aan de *Instructies* van 1906 » (R. Boudens, *Kardinaal Mercier en de Vlaamse Beweging*, p. 210).

Rutten riposteerde in maart 1920 met een memorandum aan zijn medebisschoppen. « Opnieuw wees hij op het rampspoedige resultaat van de verkiezingen en op wat volgens hem een van de voornaamste oorzaken hiervan geweest was: het verwaarlozen van de Vlaamse belangen door de katholieke leiders. De Vlaamse eisen waren gerechtvaardigd en de Kerk moest daar durven voor uitkomen, omdat het traditioneel in de lijn van haar zending lag aan de rechtvaardige zaken haar steun te verlenen » (Boudens p. 212).

De onbuigzaamheid van kardinaal Mercier inzake de Vlaamse kwestie staat in schril contrast

Een diploma van een lid van de E.K.

met de soepele houding die hij op andere vlakken aannam. Onder het pontificaat van de H. Pius X nam hij meer dan eens de verdediging op van modernisten. In zijn "ruimdenkendheid" correspondeerde hij met Maurice Blondel¹ en hield pater Hippolyte Delehaye² en kanunnik Albin Van Hoonacker³ de hand boven het hoofd toen Rome hun betwistbare werken op de Index van verboden boeken wou zetten. Ook tegenover George Tyrrell, de voornaamste vertegenwoordiger van het Engelse modernisme, nam hij een begripvolle houding aan; toen de opstandige jezuïet uit zijn orde was gestoten, bood Mercier aan hem in Mechelen op te vangen.

Niet voor niets stond op een in Rome bijgehouden lijst van kardinalen achter de naam van Mercier: « *louche, connu comme lié avec tous les traîtres de l'Église* » (« verdacht, staat erom bekend goede banden te hebben met alle verraders van de Kerk ») (Emile Poulat, *Intégrisme et catholicisme intégral*, Parijs, 1969, p. 330).

HET AKVS EN DE EUCHARISTISCHE KRUISTOCHT

Ondertussen groeide de bekendheid van priester Poppe in het Vlaamse land. Dat was te danken aan de boeiende artikels die hij schreef voor het nieuwe priestertijdschrift *PASTOR BONUS*, maar vooral aan de enorme bijval voor zijn *EUCHARISTISCH CATECHISTENBOEK VOOR DE KLEINTJES* (Lichtmis 1920). Toen de paters van Averbode hem vroegen om mee zijn schouders te zetten onder de Eucharistische Kruistocht voor kinderen, stemde Edward geestdriftig in. Al vlug overtrof de bijval de stoutste verwachtingen en werd hij de drijvende kracht achter *ZONNELAND*, de spreekbuis van de E.K.

Geleidelijk rijpte bij Edward het idee om de Eucharistische Kruistocht ook open te stellen voor volwassenen. Hij zag in « dat dit het ideaal middel is om de Vlaamse Beweging op de hiërarchische weg te houden en om de leden meer christelijke overtuiging bij te zetten » (Van Haute, *op. cit.*, p. 82). Want, zo stelde onze heilige priester vast: « *Er is veel onweer gezaaid in ons volk* » (3 oktober 1920).

1. Blondel stelde de in zijn ogen "integristische" Traditie van de Kerk tegenover de "levende Traditie", een geestelijke, collectieve en organische ervaring die binnen de Kerk opgedaan wordt door alle christenen die vervuld zijn van de Geest. 2. Het bekendste werk van de bollandist Delehaye, *Les légendes hagiographiques*, deed haast alle biografische gegevens in de aloude heiligenlevens af als fantasie. 3. Zijn uitgebreid commentaar op de kleine profeten van het Oude Testament was doordrenkt van een weinig katholiek rationalisme.

Rond die tijd zag hij met lede ogen hoe het *Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond* (AKVS), de overkoepelende organisatie van scholieren en studenten die hem altijd zo nauw aan het hart gelegen had, begon te radicaliseren in anti-Belgische richting en ook steeds meer afstand nam van de kerkelijke overheid. Dat de kardinaal zijn sympathie voor het "neutrale" scoutisme van Baden-Powell niet onder stoelen of banken stak, was daar mee schuld aan. Toch toonde Mercier in de zomer van 1920 onverwacht zijn goede wil door aan de AKVS-leiding voor hun landdag in Mechelen de kathedraal en het Klein Seminarie toe te zeggen. Hij leek zelfs een ogenblik geneigd om de organisatie officieel te erkennen, al moest ze dan wel onder de controle van de geestelijke overheid komen.

Maar kort daarna werd de 19-jarige student Herman Van den Reek op een verboden 11 juli-viering in Antwerpen door de politie doodgeschoten. Dat leidde tot heftige Vlaamse beroering, waarbij kreten als "zelfbestuur" en "amnestie voor de activisten" niet uit de lucht waren. Daarop verstrakte de kardinaal zijn houding opnieuw en beet de studentenbeweging van de weeromstuit feller van zich af.

« Aan de vrienden drukte Edward zijn bezorgdheid uit, zeggende dat de toenemende polarisatie een dubbele dreiging inhield voor het ideaal dat in de kruisleuze werd uitgedrukt [...] : enerzijds liep het AKVS gevaar het "Vlaanderen voor Christus" los te laten, terwijl anderzijds de kerkelijke bewegingen, losgeweekt van de Vlaamse Beweging, het "alles voor Vlaanderen" dreigden prijs te geven. Dat wilde Edward ten allen prijze verhinderen. Zijn voorstel, dat dit dubbel risico wilde bezweren, lag voor de hand : de kerkelijke overheid diende het AKVS (boven scouting) *à part entière* te erkennen en de studentenbeweging zich helemaal met de geest van de E.K. te laten doordringen » (F. Van de Velde, *Edward Poppe en de Vlaamse Beweging*, p. 83).

EEN UITWEG UIT DE IMPASSE

Edward werkte zijn ideeën uit, besprak ze met zijn vrienden en polste vooraanstaande katholieken. Hij concretiseerde zijn plannen in een brief (20 september 1920) aan zijn geestelijk directeur pater Van Haute, aan wie hij advies vroeg alvorens hij zijn *PROEVE VAN PRAKTISCHE OPLOSSING* aan zijn bisschop zou voorleggen :

« Wij gaan immers de Kruistocht in de Vlaamse Beweging doorvoeren om de jeugd die ons zienlijk ontsnapt, omwille van tegenwerking vanwege hogere geestelijkheid, weer tot een christen opvatting en in een vol-katholieke streving te brengen. De statuten daaromtrent vinden veel instemming bij priesters en Vlaamsgezinde werkers ; zij komen hierop neer : bidden, boeten, communiceren :

« 1° opdat de Vlaamse Beweging zou strekken tot ontwikkeling, tot verzedelijking, tot verchristelijking van ons volk ;

« 2° opdat de Vlaamse Beweging weldra tot haar volledig rechtsherstel zou geraken [de realisatie van haar gewettigde idealen] ;

« 3° opdat de Vlaamse Beweging moge doorgevoerd worden in volledige samenwerking met het kerkelijk gezag. »

Het zijn nog altijd de oude idealen van de Beweging, die voor Edward onveranderlijk juist blijven. Om de impasse te doorbreken moet de strijd ervoor met geestelijke wapens gestreden worden : dat is de inbreng van de E.K.

In een brief aan priester Amaat Duyck schreef Edward : « Er is wel een vorm te vinden voor een Katholieke Vlaamse Jeugdbeweging die het volle vertrouwen van de geestelijke overheid en ook het volle vertrouwen van de jonge Vlamingen zou verdienen. » En verder klonk het onomwonden : « Voor al wie zich van dichtbij met de Vlaamse intellectuele jeugd bemoeit, staat het vast : dat de doeltreffendste vorm die het katholiek leven in onze streken kan aannemen, deze is der katholieke Vlaamse Beweging, volgens de leuze "Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Christus" ; dat het hoog tijd is rechtzinnig de leiding van katholieke zijde met volle hogere goedkeuring [d.w.z. door de bisschoppen en de kardinaal] op te nemen, wil de tweede helft der leuze niet wegvallen » (oktober 1920).

Dit plan om de studerende jeugd opnieuw op het bovennatuurlijke spoor te brengen en zo gemakkelijker kerkelijke goedkeuring te verkrijgen, wilde Edward zo vlug mogelijk aan zijn bisschop voorleggen. Op 6 oktober 1920 had hij een lang en hartelijk onderhoud met Mgr. Seghers waarin hij zijn opzet met gloed verdedigde. En hij bereikte resultaat : hij vertrok met de bisschoppelijke zegen voor het initiatief en de toelating om « de hand aan de ploeg te slaan via colleges, jeugdwerken en bonden » (Van de Velde p. 84).

DE GEMISTE KANS

Helaas... Drie dagen later kwam de Gentse bisschop op zijn stappen terug. Hij schreef Edward een brief waarin hij zei : « Na de zaak rijkelijk overwogen te hebben, ben ik tot het besluit gekomen dat ik de Eucharistische Kruistocht ten voordele der Vlaamse Beweging niet mag goedkeuren. Godsdienst en Vlaamse Beweging zijn, in zich beschouwd, twee verschillende zaken die men niet mag verwarren. [...] Dat men een Eucharistische Kruistocht sticht onder de studenten om ze meer christelijk, godsdienstig, bovennatuurlijk op te leiden, allerbest ; het zal ook een middel zijn opdat zij het kerkelijk gezag blijven erkennen, maar een Eucharistische Kruistocht rechtstreeks ten voordele der Vlaamse Beweging kan ik niet goedkeuren » (brief van 9 oktober 1920).

Op het einde liet Mgr. Seghers wel een kleine opening : « Daaruit volgt niet dat de geestelijkheid zich op gene wijze in de Vlaamse Beweging mag inmengelen om ze te geleiden, maar zij moet het doen met bescheidenheid en voorzichtigheid en zonder de godsdienst met de Vlaamse Beweging te verwarren. »

Voor priester Poppe was dit een zware ontgoocheling « omdat daardoor naar zijn aanvoelen een wig gedreven werd tussen de twee armen van de

kruisleuze, die voor hem onlosmakelijk bij elkaar hoorden » (Van de Velde p. 85). Had de kardinaal Mgr. Seghers onder druk gezet ? Daar is geen enkel bewijs voor. Hoe dan ook, Edward gehoorzaamde in voorbeeldige nederigheid. Onafgebroken had hij gehamerd op de noodzaak om de Vlaamse Beweging onderdanig te laten blijven aan de kerkelijke hiërarchie ; nu was het aan hem om die stelregel toe te passen en hij deed het in volmaakte discipline.

Aan zijn vriend Edmond Rubbens schreef hij : *« Ik had gehoopt de gehele Eucharistische Beweging te kunnen richten in de Vlaamsgezinde-hiërarchische baan. Niettegenstaande de heerlijke vooruitzichten en de ernstige hoop op welgelukken die menigeen daaromtrent koestert, zal het wellicht een weinig wenselijke poging zijn, gezien hetzelfde doel m.i. ook zonder versmelting van beide bewegingen (eucharistische & Vlaamsgezinde) kan worden nagestreefd »* (21 november 1920). Edward zou zich voortaan concentreren op de E.K. om de godsdienstigheid van zijn volk te verdiepen.

Maar de toekomst zou uitwijzen wat voor trieste gevolgen de afwijzing van Poppes reddingsplan had. De Vlaamse Beweging dreef verder en verder af in wat hij een *« onderhuidse modernistische strekking »* noemde : *« Samengaan met andersdenkenden is hun geoorloofd menen ze. Achteruitgang of nadeel van religie moet wijken voor 't voordeel van rasbelang of taalstrijd : "Daarin heeft de bisschop niets te zien." Real-politiekers worden ook in onze katholieke rangen talrijk aangetroffen. De weldoende invloed der geestelijkheid zal stilaan verzwakken ; mistrouwen en weerspannigheid zullen zijn woord en raad ontvangen... »* (november 1920).

Van de Velde van zijn kant blijft hangen in anekdotische feiten : dat Dosfel wegens diabetes uit de gevangenis was ontslagen, dat Moens voorlopig in vrijheid werd gesteld om zijn legerdienst te doen... En waar hij het anachronisme vandaan haalt dat voor Edward *« de enige waarborg voor Vlaanderens toekomst een grondige herstructurering van de Belgische staat in federale zin »* (p. 87) was, mag Joost weten : dat komt nergens in de geschriften van priester Poppe voor !

DE PAUS EN DE « QUAESTIO FLANDRICA »

De vervreemding tussen Vlaamsgezinde politici en studenten enerzijds en de kerkelijke hiërarchie anderzijds nam alleen maar toe. Kardinaal Mercier besloot uiteindelijk een beroep op Rome te doen om de Vlaamse Beweging definitief het zwijgen op te leggen. In december 1920 reisde hij naar Rome voor een audiëntie bij paus Benedictus XV. Gebruik makend van zijn internationaal prestige slaagde hij erin de H. Vader volledig aan zijn kant te krijgen. De paus beloofde een brief te publiceren, die hij zelfs vooraf door Mercier zou laten nalezen *« zodat deze er eventueel nog bedenkingen kon bij maken of wijzigingen voorstellen »* (Boudens p. 254) !

In de brief *CUM SEMPER*, gericht aan de bisschoppen van België en gedateerd 10 februari 1921, schreef Benedictus XV : *« Wij willen niet voor u ver-*

PAUS BENEDICTUS XV

bergen dat wij zeer verontrust zijn door de geruchten die ons hebben bereikt over de Vlaamse Kwestie (Quaestio flandrica), die al enige tijd ter discussie staat. [...] In de eerste plaats bestaat er het gevaar dat de geestelijken een deel van hun waardigheid en de doeltreffendheid van hun ambt zullen verliezen als zij zich met buitensporige heftigheid in dergelijke geschillen mengen. [...] Wat de heilige prediking betreft, moeten priesters alleen de leer van het geloof en de moraal uiteenzetten, zonder onderwerpen aan te snijden die niets te maken hebben met hun bovennatuurlijke toewijding, en moeten ze altijd de ernst tonen die degenen die het goddelijke woord verspreiden waardig is. »

Deze pauselijke brief voert een totale scheiding door tussen godsdienst en politiek, wat een dwaling is en tegengesteld aan het onderricht van de Z. Pius IX en de H. Pius X : God wil heersen over heel de maatschappij en het geloof moet alle facetten van het leven doordoesemen. Dat is wat abbé de Nantes *« integraal-katholicisme »* noemde. Onze moderne afkeer van een Kerk *« die aan politiek doet »* komt voort uit het feit dat de pausen vanaf Pius XI (1922-1939) de democratie hebben omarmd en dus ook het partijpolitieke gekonkel en de vaak laag-bij-de-grondse manoeuvres van hun pupillen, de christendemocratische partijen.

De hand van Mercier is duidelijk zichtbaar in de passage waarin de paus benadrukt dat in de seminaries geen geschriften mogen circuleren *« die de aandacht afleiden van vroomheid en uitstekende*

studies ». Om zeker te zijn dat zij niet van het goede spoor afwijken, moeten alle geestelijken « *zich in hun manier van denken en handelen conformeren in gehoorzaamheid aan hun heilige Herders* » en natuurlijk in de eerste plaats aan hun kardinaal !

De Mechelse aartsbisschop zorgde ervoor dat de brief ruim verspreid werd. Alle vooraanstaande politici kregen een exemplaar. « Aan de directeurs van de colleges en klein-seminaries [werd] gevraagd dat ze vóór het ingaan van de paasvakantie de leerlingen in kennis zouden stellen van het pauselijk schrijven en hun uitleggen dat het de wil van de H. Vader **en van hun aartsbisschop** was dat ze als broers van elkaar zouden houden en alle punten van discussie en tweedracht vermijden » (Boudens p. 258).

« IN OMNIBUS CARITAS »

Het pauselijke schrijven mocht dan wel de Vlaamsgezinde clerus het zwijgen opleggen, de leken zwegen allerm minst. De Leuvense leiding van het AKVS dwong alle afdelingen om een steeds extremistischer gedachtegoed te propageren. Het bestuur keurde in mei 1921 « twee moties goed, die aan regering, parlement en pers werden bekendgemaakt en die een oproep inhielden voor algehele amnestie, zowel voor gewezen fronters als activisten, en die onmiddellijke vernederlandsing van de Gentse universiteit eisten » (Van de Velde p. 89). Van Cauwelaert en zijn minimumprogramma werden weggehoond : wie wilde zo'n slapjanus volgen ?

Op de landdag van het AKVS in augustus werd beslist om voortaan alle seminaristen uit de plaatselijke besturen te weren. De leiding wenste blijkbaar met alle middelen te vermijden dat de beweging « zou worden binnengeloodst in een bredere, aan de kerkelijke hiërarchie of aan de katholieke politici ondergeschikte organisatie » (Van de Velde p. 90). Onafhankelijkheid voor Vlaanderen en eerst en vooral onafhankelijkheid voor het AKVS, ontvoogd van elk gezag ! De oude idealen waren wel ver weg...

De studentenbond boycotte ook het initiatief van Edmond Rubbens om een groot jeugdcongres te houden waarop gesproken zou worden over de oprichting van één Vlaamse jeugdbeweging, die naast de studerende jeugd ook de andere jongeren zou omvatten. Edward besloot er zijn volle medewerking aan te verlenen. In een open brief aan Rubbens, gepubliceerd in *DE STANDAARD* van 15 augustus 1922, schreef hij : « *Historisch kan men uitleggen hoe onze beweging van het gezag vervreemde, maar, absoluut genomen, kan het niet goedgekeurd. [...]* Zouden onze katholieke beginselen niet wijd genoeg zijn om onder één dak én Vlaamsverbonders [de strekking-Van Cauwelaert] én Nationalisten [het AKVS] te omsluiten ? [...] Beiden zouden het kerkelijk gezag erkennen ;

beiden zouden loyaal, alleen met wettige middelen voor hun ideaal ijveren. Moet meningsverschil op zulk onzeker terrein tot broederhaat leiden ? God behoeft er ons voor ! »

Edward nam zelf het woord op het congres en vatte zijn kerngedachten naderhand samen ter attentie van zijn bisschop : « *Waar wij ook bij de jeugd werkzaam zijn hetzij in patronaat, in studiekring, in verlofbond of in opvoedingsgestichten : altijd en in alles zullen wij ons hoofddoel voor ogen houden, de jongens tot overtuigde en praktiserende katholieken te maken vooral en nooit de CARITAS prijs te geven omwille van een meningsverschil in politiek of taalkundig opzicht* » (15 september 1922).

Het AKVS weigerde niettemin op de uitgestoken hand van priester Poppe in te gaan en bleef koppig een anti-Belgische en antiklerikale koers varen die alleen maar tot een ramp kon leiden. In 1925, één jaar na het overlijden van Edward, « veroordeelden de bisschoppen gezamenlijk het Vlaams-nationalisme en namen elk afzonderlijk maatregelen om de controle over de katholieke scholieren te bewaren of terug te winnen door de collegejeugd los te haken van de "opstandige" Leuvense invloed » (NEVB-online, lemma AKVS). In veel gevallen werden de bonden verplicht zich aan te sluiten bij de pas gelanceerde Katholieke Studentenactie (KSA) van paus Pius XI, die zowel in naam als in wezen niet "Vlaams" meer was...

DE APOSTEL VAN VLAANDEREN

Edwards faam was doorgedrongen tot bij de kardinaal. Op 18 september 1922 ontbood de kerkvorst hem en zocht hem aan om in Leopoldsborg geestelijk directeur te worden van alle clerici die er als brancardier of verpleger hun legerdienst verrichtten in het *Centre d'Instruction des Brancardiers et Infirmières* (CIBI). « *Toen ik priester Poppe voor de eerste maal zag* », getuigde Mercier later, « *was ik tot in het diepste van mijn ziel geroerd. Het was alsof er een genadestroom van hem uitging.* » Het gesprek leidde niet alleen tot Edwards gehoorzame aanvaarding van de opdracht, maar ook tot een band

KARDINAAL MERCIER OP BEZOEK IN LEOPOLDSBURG.

Op de tweede rij aan de rechterkant staat, warm ingeduffeld in zijn legendarische zwarte sjaal, Edward Poppe. Foto uit 1923.

van wederzijdse genegenheid over de verschillen in opvatting inzake de Vlaamse Beweging heen.

Al snel verwierf de geestelijk directeur de waardering en het ontzag van alle "cibisten", Walen zowel als Vlamingen. Hij hield hen samen door alles op te tillen op een hoger vlak: « *In de inzichten van Ons Heer is zij [de Vlaamse Beweging] een beweging die ons volk nader bij Hem moet brengen. Helaas, zo dikwijls werd ze, door de schuld van beide zijden, van dat doel afgewend omdat zij, zonder bovennatuurlijk inzicht, met drift óf verdedigd óf bestreden werd. Stellen wij ons daarom op een hoger standpunt, met alles naar God te richten. [...] Wees zelf een levende apologie van de Vlaamse Beweging door uw voorkomendheid, gediensdigheid en offervaardigheid* » (30 november 1922).

Edward bezat de gave om elke vorm van tegenstand te ontwapenen met zijn minzaamheid én met een verwijzing naar het bovennatuurlijke. Toen hij op een keer aankondigde dat hij een reeks conferenties in het Nederlands zou geven, ontstond er herrie omdat een Waalse cibist snibbig uitriep dat hij er in dat geval geen jota van zou begrijpen. « Poppe feliciteerde de Waal voor zoveel eerlijkheid en schakelde prompt naar het Frans over, met de bemerking dat de kennis van beide landstalen voor de toekomstige priesters noch min noch meer pastorale plicht was, *al was het maar om een stervende op het slagveld te kunnen bijstaan* » (Van de Velde pp. 102-103).

Ondanks zijn wankelende gezondheid kon Edward naar aanleiding van zijn 32ste verjaardag alleen maar dankbaar en gelukkig zijn. « Er was de zichtbare zegen in het apostolaat, dat steeds meer cibisten, ook francofonen, gingen waarderen en waarvan zelfs gewone soldaten uit het militaire gasthuis en uit het kamp van Beverlo eveneens profiteerden. Ook de bloei van de werken, E.K. en Filioli op de eerste plaats, waren een bron van geestelijke vreugde, om maar te zwijgen van het gigantische succes van alle uitgaven die onder Poppes naam verschenen » (Van de Velde p. 102).

In zijn voorlaatste levensjaar ontwikkelde Edward een enorme activiteit. « Hij doorkruiste heel Vlaanderen om het te herevangeliseren, om het wakker te schudden uit de verdoving van hedonisme, modernisme en conventioneel christendom, om het op te wekken tot nieuw en authentiek christelijk leven. Het was de tijd waarin hij de apostel van Vlaanderen werd » (Van de Velde p. 109 en 111).

Steeds opnieuw benadrukte hij het belang van de trouw aan de kerkelijke gezagsdragers, zoals blijkt uit deze leidingsbrief: « *Velen [...] beperken hun gehoorzaamheid tegenover het Gezag. Zij vergeten dat de takken met de mooiste bloemen niets zijn zonder de stronk. Zij vergeten de hiërarchie. Zelfs al verdroogden de takken, de tronk zal blijven: aan die heeft Jezus zijn steun beloofd. [...] Dat is ook de redding voor onze Vlaamse jeugdbeweging: naar de hiërarchie of wij lopen verkeerd!* » (15 juni 1923).

« OPDAT ALLEN ÉÉN ZIJN »

Het was dankzij die principiële houding dat priester Poppe er als enige in slaagde om een verandering te bewerkstelligen in de anti-flamingantische vooringenomenheid van de kardinaal. In maart had onze heilige hem vrijmoedig geschreven over « *heel wat goede priesters flaminganten die in gewetensnood verkeren, veroorzaakt door het pijnlijke conflict tussen hun verlangen naar priesterlijke volmaaktheid en hun opvattingen inzake Vlaamse Beweging* ».

Op 14 april ontving Mercier hem voor een diepgaand gesprek. De bejaarde prelaat, die tevoren al in Edward een heilige had ontdekt, luisterde aandachtig en onbevagen. Aan zijn eigen geestelijke raadsman schreef hij daarna: « *Ik heb E.H. Poppe ontvangen; wij hebben een lang onderhoud gehad. Hij heeft mij, wat de Vlaamse Beweging betreft, aspecten aangewezen die ik zo tot nog toe niet had ingezien. Het is meer dan een nationalistische of politieke of zelfs sociale beweging, namelijk de bekommernis om zielen te redden. De leuze AVV-VVK is zeker oprecht gemeend, zegt hij mij. Ik zal nadenken...* » (aangehaald in kan. Lode Van Eyck, *Naar de top van de volmaaktheid*, 1963, p. 78).

Niet met geweld zou de Vlaamse zaak zegevieren volgens Edward Poppe, maar in gehoorzaamheid, godsdienstigheid, heiligheid. In een woordje tot de Vlaamse en Waalse cibisten aan de vooravond van de viering van de Guldensporenslag zei hij: « *Ik vraag u morgen te bidden voor het grote gezin dat wij samen in Christus vormen. Onze onderscheiden belangen mogen niet voorgaan op het hoofdbelang. Wij zijn op de eerste plaats christenen, leerlingen van Jezus. Noch ras, noch taal, noch politiek mogen ons tegen elkaar opzetten. Wij zijn allen één in Christus. [...] Laten we morgen voor mekaar bidden. De Vlamingen voor de Walen opdat zij ons zouden begrijpen. De Walen voor de Vlamingen. Bidden we daarvoor, goede vrienden – ut sint unum. Maria, Koningin van de apostelen, bid voor ons* » (10 juli 1923).

Wij kunnen onze studie over de Z. Edward Poppe en de Vlaamse Beweging niet beter afsluiten dan met bovenstaand citaat. En met deze woorden, uitgesproken op zijn sterfbed tegen zijn dierbare vriend Lodewijk Dosfel, op 9 juni 1924: « ***Wat baat het dat een volk de aarde veroverd, zo het zijn ziel verliest.*** » Vlaanderen heeft vandaag zijn eigen regering en alles gebeurt hier in zijn eigen taal. Maar Vlaanderen is geseculariseerd, onverschillig voor zijn aloude godsdienst, vervreemd van de christelijke moraal. Het "VVK" is al lang geleden door de Vlamingen zelf vol misprijzen begraven. Arm Vlaanderen, armer dan het ooit tevoren geweest is!

Z. Edward Poppe, *patroon van de Vlaamse Beweging*, laat ons volk herrijzen! Laat het opnieuw aanknopen bij zijn grootse verleden, toen het zich ten dienste stelde van Christus en zijn Kerk en zo beantwoordde aan zijn ware roeping!

HET DUIZELINGWEKKENDE MYSTERIE VAN DE GEMEENSCHAP VAN DE HEILIGEN

DE UNIVERSELE BROEDER

TIJDENS zijn lange zwerftochten door de Sahara of in de eenzaamheid van zijn kluis herhaalde broeder Charles van Jezus (de H. Charles de Foucauld) onvermoeibaar dit gebed : « *Mijn God, als het mogelijk is, maak dat alle mensen naar de Hemel gaan.* »

Voor de missionaris met het grote hart waren deze "mensen" geen verre abstractie ; ze hadden een gezicht, een naam, een nederige geschiedenis, een familie... Het was zeker bij hun eigen naam, *nominatim*, dat hij ze toevertrouwde aan het Hart van Jezus in de lange uren die hij doorbracht in gebed bij het Tabernakel. Wat een overweldigend mysterie was het om zoveel bijzondere wezens te ontmoeten en te zien hoe hun lot dooreen gewoven werd met het zijne, met hem, hun broeder, ja, hun *universele broeder* !

« *Broederlijke liefde voor alle mensen : zie Jezus in iedere mens ; zie in iedere ziel een ziel die gered moet worden ; zie in elke mens een kind van de hemelse Vader ; wees liefdadig, vredelievend, nederig, moedig met iedereen ; bid voor alle mensen ; bied lijden aan voor iedereen...* » (STATUTEN VAN DE KATHOLIEKE KOLONIALE UNIE, nr. 5).

Hij hield ogenblikkelijk van alle mannen en vrouwen die hij ontmoette omdat zijn hemelse Vader, aan wie zij hun bestaan dankten, hen op zijn pad had geplaatst. « *Als jullie Gods geschenk maar kenden... Jullie bestáán !* » Als hij een metafysicus was geweest, zou hij zijn emotie zeker hebben geformuleerd op de manier van de franciscaan Johannes Duns Scotus (1266-1308). Die was ervan overtuigd dat in onze betrekkingen met de anderen – *nominatim*, ieder bij zijn eigen naam ! – « *alle rijkdom, pracht en vreugde van de menselijke bestemming ligt, tijdelijk en eeuwig* » (CRC nr. 319, januari 1996, p. 34). **Wij zijn relationele wezens en precies daarin ligt ons geluk.**

Maar de roeping van de H. Charles de Foucauld was niet om verhandelingen over metafysica te

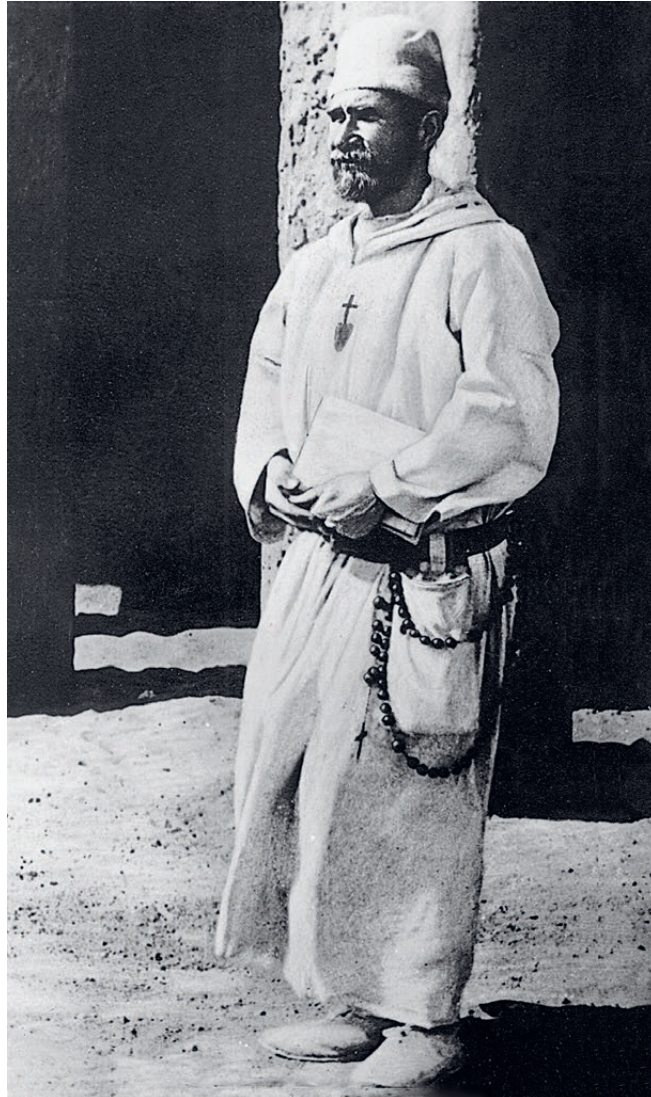
schrijven ; zijn missie was om te bidden en zichzelf te offeren. En als hij dacht aan de zielen die hij tegenkwam in Beni-Abbes of in de buurt van Tamanrasset en, voorbij de woestijn, aan alle mensen die door God geschapen zijn, herhaalde hij zijn akte van hoop : « *Mijn God, maak dat alle mensen gered worden.* »

Eerst kwamen hem de gezichten voor ogen van hen van wie hij het meest hield : zijn lieve nicht Marie de Bondy, zijn geestelijk directeur abbé Huvelin, zijn geliefde zusje "Mimi" ; zielen die ver van hem verwijderd waren, in Parijs of Dijon, maar allemaal dicht bij hem in het geloof, innig met hem verbonden door de diepste naastenliefde. In zijn gebeden verschenen ook, in een pijnlijker visioen, de gelaatstreken van vrienden die hem dierbaar waren, maar die in de duisternis van het ongeloof waren gedompeld, zoals Henri de Castries of de aardrijkskundige Duveyrier...

Er waren ook veel Fransen in de Sahara die werkten aan de verovering en kolonisatie ervan : in Charles de Foucauld hadden ze een toegewijde geestelijke en een trouwe vriend. Hoe kon deze voormalige officier vergeten te bidden

voor commandant Laperrine, kapitein Regnault of de gewonde soldaten van El Mounzar die hij ging verzorgen en troosten ?

En natuurlijk stond zijn hart wijd open voor al die woestijnbewoners naar wie Jezus hem had gestuurd, als de eerste vruchten van zijn komende Koninkrijk. « *Ik wil dat alle inwoners, zowel christenen, moslims, Joden als afgodendienaars, mij gaan zien als hun broeder, de universele broeder* », schreef hij in 1902 aan Marie de Bondy. Maar wat een verschil tussen de christenen en de anderen ! De Haratin, de alom verachte zwarte slaven, leefden niet veel beter dan dieren... En broeder Charles kreeg al snel een afkeer van de trotse Toeareg-krijgers : « *Je zou denken dat je in*

DE H. CHARLES DE FOUCAULD (1858-1916)

een Apachenkamp terechtgekomen bent ! » De Arabieren en Berbers waren geen haar beter, hoewel de laatsten meer openstonden voor de discrete uitstraling van de missionaris.

Van Beni-Abbes tot Tamanrasset hielden de islam en de onwetendheid de bevolking gevangen « in een zeer materieel, zeer verdorven, zeer zondig leven [...]. De duivel houdt al deze arme zielen vast in een fijnmazig net, als gevolg van het wijdverspreide slechte voorbeeld. Bijna allemaal vervallen ze in doodzonde van zodra ze de jaren van verstand bereiken. Het lijkt erop dat er, behoudens een wonder, maar één weg te volgen is: eerst de vooroordelen doen verdwijnen [...].

*« Voor de zielen van goede wil, die zuiver zijn gebleven te midden van de algemene corruptie, zullen er uitzonderingen zijn; ze kunnen op korte tijd de verschillende trappen beklimmen en tot de waarheid komen. Kinderen die op jonge leeftijd uit hun omgeving worden weggehaald en als christenen worden opgevoed, ver van hun land en het contact met de moslims, kunnen ook van nu af aan katholiek zijn. Dit zullen echter slechts zeldzame uitzonderingen zijn... Voor de grote meerderheid zal het, tenzij er een mirakel gebeurt, heel lang duren, eeuwen zelfs... Maar zal Jezus dit mirakel niet verrichten? Hij heeft lief, Hij kan alles. Hij zei: **“Vraag en u zal gegeven worden.”** Kunnen we niet – of beter: moeten we niet – vragen, onszelf aanbieden, hopen? O, ja, dat kunnen we! De naastenliefde verhoopt alles. En hoe zouden we niet hopen als we geloven in het Hart van Jezus? » (broeder Bruno van Jezus-Maria, CHARLES DE FOUCAULD, FONDATEUR DE CHRÉTIENTÉ, MOINE-MISSIONNAIRE ET MARTYR, pp. 209-210; brief van 25 juli 1905).*

Terwijl hij wachtte op het moment dat hij hun zonder omwegen de Blijde Boodschap van hun verlossing door het Offer van Jezus zou kunnen verkondigen, vertrouwde hij hen al bij hun eigen naam aan de Goddelijke Meester toe, zowel vrienden als vijanden: de arme ongelovigen van Marokko, de vrijgekochte slaven van Beni-Abbes of, later, Moussa ag Amastane, Ouksem en zelfs El Madani, de man die hem zou verraden (zie *Het martelaarschap van Charles de Foucauld* in *HIJ IS VERREZEN!* nr. 50 van maart-april 2011).

Net als Onze-Lieve-Heer in het Evangelie maakte hij zich geen illusies over de toestand van de arme zielen om hem heen die de genade ontbeerden. Maar discrete goede daden, bijna onmerkbaar getuigenissen van openstaan voor de goedheid moedigden hem aan in zijn ondankbare werk van het werven van zielen. Niet alles was verloren, er zou een dag komen waarop de oogst overvloedig zou zijn, op voorwaarde dat Frankrijk trouw zou blijven aan zijn koloniale roeping en zijn katholieke geloof... Die dag van de evangelische oogst leek misschien nog ver weg, maar broeder Charles was bereid om *« voor de verspreiding van het H. Evangelie naar de uiteinden van de aarde te trekken, om te leven tot het Laatste Oordeel. »*

DE HEMEL VOOR IEDEREEN !

Deze zienswijze van pater de Foucauld vinden we ook uitgedrukt in een “mystieke bladzijde” van abbé de Nantes, zijn ware leerling in de vurige liefde voor het H. Hart en de ijver voor de redding van de zielen. Net als de monnik-missionaris in de Sahara kon onze vader er geen genoeg mee nemen zijn akte van hoop in de eerste persoon enkelvoud op te zeggen: *« Als ik voor mezelf hoop op uw genade in deze wereld en op het eeuwige geluk in de volgende, dan hoop ik daar nog vuriger op voor elk van mijn dierbaren, voor mijn broeders en zusters. Geen moment heb ik, terwijl ik al meer dan een jaar mediteer over de zaligheid die U voor ons voorbereidt, alleen aan mezelf gedacht. Helemaal alleen? Dat zou geen zin hebben ! »* En al snel voelde onze vader zich aangespoord om zijn gebed uit te breiden naar andere zielen, verder en verder weg, in de ruimte én in de tijd...

« Uw Hemel is zo mooi! We zullen daar zo gelukkig zijn dat we alleen al bij de gedachte eraan [...] hem ook verlangen voor alle anderen, voor iedereen, zoals U het zeker moet willen! Ik zie in mijn verbeelding, door een opwelling van het hart, die miljoenen, die miljarden mensen, uw broeders en zusters, o Jezus, van wie het korte bestaan niets dan ellende is geweest: de Eskimo op zijn ijsschots, de Indiaan op de hoogvlakten van de Andes, de hongerende mensen aan de oevers van de Ganges. Het is me niet om exotisme te doen; ik denk aan de armste, meest verlaten mensen en ik smeed U om uw prachtige en glorievolle Hemel op het einde te openen voor deze meelijwekkende menigten.

« Als U mij toestaat om dit gebed te formuleren, U die niets doet zonder wijsheid, als U in mijn hart dit vermogen tot grenzeloos medelijden hebt gelegd, als U hebt gewild dat ik U, samen met de Kerk van altijd, onvermoeibaar zou verzoeken om de eeuwige redding voor alle armen op de aarde en al onze doden, dan is dat zeker omdat mijn gebed enige kracht moet hebben en dat U er enig goed voor de zielen uit haalt. Deze gedachte geeft me zo'n vurigheid! Heeft de goedheid van mijn hart tot eeuwige roeping om de goedheid van uw Hart te raken en te prikkelen? O, dan zal ik nog meer bidden ! »

Elke keer als we terugdenken aan de verschijning van Onze-Lieve-Vrouw bij de Valinhos op 19 augustus 1917, worden we weer ondergedompeld in het duizelingwekkende mysterie van de gemeenschap van de heiligen. Zuster Lucia verhaalt dat de H. Maagd toen wat droeviger keek en tegen de herdertjes zei: *« Bid, bid veel en breng offers voor de zondaars, want veel zielen gaan naar de hel omdat ze niemand hebben die voor hen offers brengt en bidt. »*

Het is een prachtige uitspraak die de theologen niet kunnen verklaren, aldus abbé de Nantes. Onze-Lieve-Vrouw zegt ons dat God onze gebeden nodig wil hebben om de zielen te redden die in de duisternis van de zonde ondergedompeld zijn. Het gaat om een hemelse aanmoediging, vol verlangen en zelfs

angst, voor onze gebeden en offers. De zienertjes, voor altijd getekend door het visioen van de hel tijdens de vorige verschijning, reageerden heldhaftig en gaven zich over aan grote verstervingen en onophoudelijk gebed. In dezelfde geest, die van Fatima en van de H. Charles de Foucauld, zet Georges de Nantes zijn onmetelijke akte van hoop verder :

« Alle ellende van de wereld verstikt mij vanmorgen. Een fragment van een verloren gedicht, vijftienvig eeuwen geleden geschreven door [de Griekse lierdichter] Simonides van Keos, zingt in mijn geheugen : "Slaap, mijn kindje, en dat ook de zee mag slapen, net als onze oneindige ellende." Hoezo ? Op de kust van een vreemde zee, in een tijd en een land mij onbekend, wiegde een moeder zo haar kind in wanhoop in slaap onder een verblindende hemel van hard licht, zonder dat uw Goedheid de wolken doorboorde en haar te hulp schoot ? God, o God, mijn Vorst van hoop, hebt U deze nood niet verlicht en gelachen naar het kind dat huilde in de armen van zijn moeder ? Ik wil niet dat de oceaan slaapt en dat het kind sterft in een wereld die zich niet bewust is van zijn verdriet. Ook op die wereld van pijn en berusting, Heer, is uw Kruis opgericht. Kom hem te hulp en red hem !

« Luister, God, weet U wat mijn Hemel zou zijn, de Hemel voor ons allemaal, uw geliefde zonen ? Dat door ons gebed de baby zou glimlachen van hoop en dat de vreugde zou herleven in het hart van zijn moeder bij de droom van een groot paradijs dat openstaat voor allen die verloren waren ! Zij zijn onze broeders en zusters door het bloed en onze kinderen volgens de liefde. De aarde was hard voor hen. Het leven ? Luister naar de dichter, zie, een oneindige ellende, een verdriet zo groot als de zee... En ze wisten niet dat een almachtige Vader over hen waakte met een welwillende blik. O, mijn God, mocht uw liefde door ons in Christus teruggaan tot het begin, tot de verste eilanden, tot de uiteinden van de woestijnen, tot elke moeder en elke baby die aan haar uitgedroogde borsten hangt, om hun allemaal te geven wat U ons, die niet beter zijn dan onze broeders, zo overvloedig schenkt.

*« Want anders bent U niet rechtvaardig ! Maar wat zeg ik, aan wat voor godslastering maak ik me schuldig... Hoe kan Hij die de bron is van alle liefde en van de oneindige barmhartigheid niet rechtvaardig zijn ! Ik kijk naar mezelf : ik ben onwaardig en ontrouw, ik ken zoveel geluk in het leven en ben eigenlijk uw verwende kind, op weg naar de Hemel zonder verdienste of bijzondere pijn... Wel, dan hoop ik met een vast vertrouwen dat U **aan alle mensen, mijn broeders** en vooral aan de armen, de hongerigen en de verlatenen zal geven – dat U geeft en al duizenden jaren met immense vrijgevigheid hebt gegeven – uw genade in deze wereld en als compensatie het eeuwige Leven in de volgende. Hen die zo weinig hebben geleefd, zo treurig hier beneden, zal U door de verdiensten van Jezus Christus binnenleiden in het ware Leven, het Leven dat nooit zal eindigen. En ik zal de moeder zien glimlachen naar*

haar kindje, zegevierend, uitkijkend over de glinsterende zee, gadegeslagen door de Griekse dichter die haar zijn liederen wijdt.

« Ik geloof dit vast en hoe kan zo'n nobel vrouwen, zo hoog geplaatst in U, mijn God, teleurgesteld worden ? Ik zie hoe onze prachtige akte van hoop de grote deuren van de Hemel openduwet en opent voor de hele mensheid...

« Maar natuurlijk niet voor de rijken, de machtingen, de trotsen, de heerszuchtigen, de mensen vol haat en wellust ! Voor mij, die de duisternis van hun misdaden niet ken of zie zoals U, mijn God, en wie het niet toekomt om erover te oordelen, is het een diep mysterie. Zelfs voor hen durf ik tot U te bidden, Jezus, want ik had één van hen kunnen zijn en zou het nog steeds kunnen worden... Heel nederig ben ik diep verontrust door de gedachte dat ze van uw liefde niet wilden weten en dat ze onmetelijk, eeuwig gestraft worden door het verlies van de Hemel en van de troost van uw Aanschijn. De beulen misschien, mijn God, maar niet hun slachtoffers ! De aarde is zo mooi voor mij en de Hemel is zo mooi, daarboven, dat ik voor alle armen van de aarde hoop op de beloning van de Hemel bij U, mijn God » (PAGE MYSTIQUE nr. 99, juli 1977).

De rebellie van Adam en Eva, gevolgd door hun val, opende een drama van kosmische proporties en de arme mensheid zucht sindsdien onder de drievoudige tirannie van de zonde, de dood en de duivel. *« God laat toe dat zij alle drie op buitensporige wijze over de wereld heersen, maar dat is omdat zij zo zijn plannen van barmhartigheid dienen. Hij weet dat zijn verloren zoon aan het einde van zijn ellende zal opstaan, zijn boeien zal afwerpen en naar Hem toe zal gaan om zijn vergeving af te smeken » (BRIEF AAN MIJN VRIENDEN nr. 228, p. 7).*

Dat is het meelijwekkende verhaal van de mensheid, het verhaal van het ongeluk van de mens, van zijn "oneindige ellende", en van de geheime wegen die de goddelijke barmhartigheid gebruikt voor zijn schepsel dat zo laag gevallen is en toch nog altijd bemind wordt. Sinds de H. Paulus heeft de Kerk voortdurend geleerd dat *« God wil dat alle mensen gered worden en tot de kennis van de waarheid komen »* (1 Tim 2, 4). Daartoe heeft Hij, ondanks de zonde van Adam, voor iedere mens de onveranderlijke krachten van de natuur bewaard en voldoende hulpmiddelen van de genade uitgedeeld, krachtens het Kruis van Christus.

Wat is bijgevolg het besluit ? Moeten we ons aansluiten bij alle optimisten en humanisten uit heden en verleden, die de menselijke waardigheid ophemelen als oneindig en onvervreemdbaar, "in alle omstandigheden" ? Dat is allemaal goed en wel, maar dezelfde Sint-Paulus merkt elders op : *« Zij zijn allemaal afgedwaald en even bedorven. Er is er niet één die goed doet, niet één »* (Rm 3, 12). Dus : absolute onwaardigheid ? Dan belanden we aan bij de jansenisten en pessimisten van alle tijden, die tekeergaan tegen de mens als een weerzinwekkend schepsel. Wat een wanhopig alternatief !

Het is abbé de Nantes die een nieuw pad geopend heeft in de katholieke theologie en moraal, dankzij zijn bevrijdende metafysische ontdekking van het relationisme. Zoals hij schreef: « *Optimisme en pessimisme zijn uitwassen van eigenliefde of zelfhaat, beide even kwetsend voor God die ze negeren en die de weegschaal stevig vasthoudt, halverwege tussen goed en kwaad. De wereld is een mengelmoes, zoals de Ouden zeiden, en dat is genoeg om ons ervan te weerhouden er onze permanente woonplaats van te maken of er een te grandioze kijk op te hebben als zou hij oneindig zijn* » (BRIEF AAN MIJN VRIENDEN nr. 223, p. 2).

Dit is wat de psalmist zingt in Psalm 102, een van de meest christelijke psalmen in de verzameling, waarmee de wekelijkse recitatie van het brevier wordt afgesloten: « *Zoals een vader zijn kinderen vergeeft, zo vergeeft de Heer hen die Hem vrezen; want Hij kent onze aard en bedenkt dat wij stof zijn. Als het gras zijn de dagen der mensen, ze bloeien als een bloem op het veld: waait er een wind overheen, ze is weg en men weet niet meer waar ze stond. Maar de barmhartigheid van de Heer jegens hen die Hem vrezen is van eeuwigheid tot eeuwigheid...* »

EEN RELIGIEUZE MORAAL

In de inleiding van zijn cursus over *TOTALE MORAAL* in 1985 koos abbé de Nantes resoluut een andere weg: « *Ik ga niet verder op het pad van Aristoteles en Sint-Thomas van Aquino en ik zeg dat de mens veel rijker is dan wat zijn abstracte, universele en noodzakelijke natuur erover vertelt. Kortom, ik begin een zoektocht naar het geluk van de levende persoon, van ieder van ons in zijn totale persoon.* » Want het fundament van de traditionele moraal, die kijkt op de mens als een "individuele substantie met een rationele natuur", kan onmogelijk leiden tot een relationele moraal. De klassieke filosofie leidt noodzakelijkerwijs tot een egocentrische moraal en tot de uitsluiting van al het "afval van het leven",

al diegenen die niet in staat zijn om hun natuur volledig te realiseren...

In de centrale lezing van zijn cursus, getiteld "*Natuurlijke of bovennatuurlijke moraal? Religieuze moraal!*" (maart 1986) toonde abbé de Nantes opnieuw aan hoe vruchtbaar zijn metafysische intuïtie is. Om een fundamentele, werkelijk noodzakelijke en universele moraal vast te stellen, moeten we teruggaan tot vóór het onderscheid tussen essentie en bestaan, tussen natuur en bovennatuur; we moeten teruggaan tot het geschenk waardoor God ons in het bestaan brengt:

« *In plaats van jullie moraal van het "redelijke dier" leg ik jullie de moraal voor van de relatie tot God, van het allesbepalende verbond met God die mij in het bestaan roept. God geeft mij het bestaan met welwillende bedoelingen voor mij. Hij laat me weten dat Hij me het bestaan geeft opdat ik zijn welwillendheid zou kennen en Hem er dankbaar voor zou zijn. Of we nu Irokezen, Eskimo's, Fransen of Indiërs zijn, elke mens die in deze wereld komt, heeft in zijn wezen deze eerste en elementaire openbaring van Gods liefde, die in hem de behoefte schept om daarop te antwoorden. Dit is de fundamentele moraal die in staat is om de mens met God te verenigen, zoals God het bedoelde.* » Onze vader noemt dit liefdesgeschenk « *het eerste verbond, onvervreemdbaar zolang ons sterfelijk leven*

BRADI BARTH : DE SCHEPPING.

De Zwitserse kunstenares drukt hier prachtig de « trinitaire theologie » uit waarop het relationisme van abbé de Nantes steunt.

« *leven duurt, tussen God en zijn schepsel* ».

In dit verbond geeft God de mens zowel het bestaan als de natuurlijke kracht om zich naar Hem, zijn Alles, te keren. In ruil voor dit geschenk van welwillende liefde wordt de mens gevraagd te geloven, te hopen en lief te hebben. Door die religieuze daad bewerkt hij zijn eeuwige redding. « *Alle mensen worden op de een of andere dag onder druk gezet om te kiezen: ofwel de God die hen geschapen heeft liefhebben, ofwel zich van Hem emanciperen en zichzelf in het ongeluk storten.* » Abbé de Nantes noemt deze religieuze daad, die

overeenkomt met het diepste verlangen dat God in ons heeft gelegd, "instemming" met God; het is een intieme beweging van erkenning en samenwerking met Gods plan. *« Op die manier kunnen alle mensen gered worden. Mijn moraal is bijgevolg noch natuurlijk noch bovennatuurlijk, maar religieus. »*

Helaas openbaart de H. Schrift ons wat de geschiedenis van de mensheid ons deed voorvoelen: *« De moraal die ik jullie heb uitgelegd is in principe bereikbaar voor alle mensen. Maar gezien de erfzonde en de zonden van elk individu, gezien die behoefte om te rebelleren, die behoefte aan wanorde die in de mens zit, zal het heel moeilijk voor hem zijn om die eerste maagdelijkheid van de ogen, de intelligentie en het hart te herontdekken, om dit verbond dat God hem voorstelt te aanvaarden. Het was om die door de zonde gegrepen mens te redden dat God tot hem sprak, eerst door Noë, dan door Abraham, Mozes en uiteindelijk Jezus Christus; maar het is nog altijd hetzelfde verbond. Alleen is het een verbond waarin God zichzelf meer laat zien, meer tot de mens spreekt over zijn plannen, op zo'n manier dat de mens, hoe doof en slecht hij ook is, zich omringd voelt door Gods liefde en aangespoord wordt om erop te antwoorden. »*

Op deze manier wordt een bovennatuurlijke moraal geënt op de natuurlijke moraal, zonder deze op te heffen. Dit is wat missionarissen vaststellen als ze in heidense landen aankomen om Christus te prediken; ze vinden zielen die heel dichtbij zijn, die het Evangelie onmiddellijk omarmen, omdat ze dit eerste verbond al hadden aangehangen.

Aansluiting bij God is in de eerste plaats een daad van dankbaarheid voor het geschenk van het bestaan dat voortduurt op elk moment, maar deze beweging van instemming moet zich vervolgens uitstrekken tot ons hele wezen, dat wil zeggen tot de eisen van onze natuur als "redelijke dieren", die we hier terugvinden, en tot die van het hele netwerk van menselijke relaties waarin God ons heeft geplaatst. God heeft van ons geen los van elkaar bestaande atomen gemaakt: *« Helemaal alleen? Dat zou geen zin hebben! »* Na de plichten die we aan God verschuldigd zijn zal het andere deel van de **TOTALE MORAAAL** dus gewijd zijn aan de drie grote soorten menselijke relaties die ons bepalen en die we volgens onze roeping moeten vervolmaken volgens Gods wil: vaderschap en afstamming, echtelijke relatie en vriendschaps- of burgerrelaties.

NAAR HET BEELD EN DE GELIJKENIS VAN GOD

Deze relaties, die in de klassieke moraal slechts secundair en bijkomstig waren, staan nu centraal, omdat God van ons oneindig veel meer heeft gemaakt dan "redelijke dieren": we zijn relationele wezens. *« Op dat moment realiseerde ik me ineens dat een perfecte vader, zoon en vriend zijn precies de perfectie van God, onze Schepper, is. Deze God die drie Personen in wederzijdse relatie is, had ons wezen niet kunnen scheppen zonder dat de trinitaire vorm ook doordringt in mijn persoon: dus ben ook ik, naar het beeld van mijn Schepper, "trinitair". »*

Wanneer wij deze volledig horizontale moraal met onze vaders, met onze zonen, met onze echtgenoten en echtgenotes en met onze vrienden hebben gerealiseerd, dan hebben we, wat ons betreft, onze integratie in het mysterie van de trinitaire gemeenschap bereikt. »

In dit relationele licht kunnen we dus de volledige draagwijdte begrijpen van het beroemde vers uit Genesis: « God schiep de mens naar zijn beeld, naar het beeld van God schiep hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen » (Gn 1, 27).

Als we in het relaas van Genesis enkel stilstaan bij de schepping van de menselijke natuur, van een redelijk en aseksueel wezen dat het centrum en het hoogtepunt van de schepping is, dan is dat een erg povere visie op ons werkelijke leven op aarde. Hij schiep hen « mannelijk en vrouwelijk »: *« De hele schepping wordt gekenmerkt door het seksuele merkteken, door de dualiteit van mannelijk en vrouwelijk. Waarom? »* vroeg abbé de Nantes zich af (CRC nr. 65, februari 1973, p. 11). Noch de traditionele theologie, die zich verzet tegen dergelijke perspectieven, noch de moderne theologie, die op een erg middelmatige manier humanistisch is, heeft een verklaring gegeven voor deze mysterieuze relatie tussen God en het menselijke paar, ook al is er reeds op de eerste bladzijde van de Bijbel sprake van!

Daarvoor was een trinitaire theologie nodig. Sinds Onze Heer Jezus Christus dit grote mysterie aan ons heeft geopenbaard, zou het voor een christen niet meer denkbaar mogen zijn om aan theologie en moraal te doen zonder een aanbiddende verwijzing naar de Allerheiligste Drie-eenheid, Vader, Zoon en H. Geest. Hoe kan het dan dat dit grote mysterie van ons geloof zo goed als afwezig is in *DIGNITAS INFINITA*, in *FRATELLI TUTTI* en in feite in heel het conciliaire leergezag?

In het geval van de man-vrouwrelatie waarmee we ons hier bezighouden, is de kwestie die op het spel staat cruciaal. *« Het gaat zelfs over het heiligste aspect van het menselijke leven: is het menselijke paar de associatie van twee gelijke en autonome personen? Of zijn ze beiden, man en vrouw, in de ondergeschiktheid van de een aan de ander en van allebei aan de Schepper, het beeld en de gelijkenis van de Drie-ene God? De anatomie suggereert het en de biologie laat het beter zien, maar het is de Openbaring die het in het volle licht zal stellen: God, de man en de vrouw onderhouden onder hen drieën een zeer diepe en mysterieuze vereniging. »*

« God de Vader is de Bron, Hij is Alles. De man die uit Hem is voortgekomen, is geschapen naar het beeld en de gelijkenis van de Zoon, die de Kracht, de Wijsheid, het Woord van God is. Adam is gemaakt naar de gelijkenis met de Tweede Persoon, hij is met God en tot op zekere hoogte al zoals God. In de geschapen wereld is hij het Hoofd dat moet toenemen, zich vermenigvuldigen en overheersen. De vrouw, door God uit Adam getrokken, is het beeld en de gelijkenis van de H. Geest, die Liefde is, Gave,

*de zoete uitstraling van de goddelijke vreugde. Eva is het eindpunt van de schepping, in wie kracht tenderheid wordt en wijsheid inkeer, vreugde en liefde. Beter nog dan het beeld van de goddelijke Geest is de vrouw geroepen om er **het heilighdom** van te zijn. Uit deze leer vloeit een prachtige moraal voort, een mystieke moraal, in staat om het seksuele leven van de mensheid opnieuw op een hoger niveau te tillen. »*

En de trinitaire analogie houdt daar niet op; ze gaat verder in de beschouwing van de vruchtbaarheid van het mensenpaar, dat « *nieuwe wezens en nieuwe levens voortbrengt naar de gelijkenis met de goddelijke creatieve vruchtbaarheid, door een gave van de Vader en door de voortplantingskracht van de man in zijn vruchtbare echtgenote* » (ibid., p. 12).

Omdat onze relaties zijn opgevat naar het beeld en de gelijkenis van de H. Drie-eenheid, begrijpen we hoe de ontkenning of vervorming van die relaties beledigend is voor God en destructief voor ons wezen. Ze zijn ook absoluut in strijd met onze waardigheid of preciezer gezegd met onze roeping. De angstige woorden van de H. Jacinta van Fatima, in 1919 en 1920, treffen ons dan ook in al hun tragiek: « *Onze-Lieve-Vrouw zei dat de zonde van het vlees de zonde is die de meeste zielen naar de hel leidt... De zonden die God het meest beledigen zijn de zonden van het vlees...* »

Bij het opstellen van de lijst van “ernstige schendingen van de menselijke waardigheid” noemen de auteurs van *DIGNITAS INFINITA* vooral dit soort zonden – zo duidelijk is het dat de moderne wereld, in zijn

opstand tegen God, geobsedeerd is door de verleidingen van het vlees. Maar de oorzaak ligt juist in wat de pausen sinds Vaticanum II zo gepropageerd hebben: de verheerlijking van de menselijke waardigheid, die elke mens bevestigt in zijn autonomie en in het weigeren van elke vorm van ondergeschiktheid. En van dwaling naar dwaling zinkt de mens weg in een beerput van lusten. En het is een verschrikkelijke aanklacht tegen de conciliaire moraal dat echtscheiding en overspel, geprogrammeerde sterilisatie en vooral de zonden tegen de natuur *niet* in deze lijst zijn opgenomen. Toch zijn dit allemaal vervalsingen van de menselijke liefde, volkomen tegengesteld aan Gods liefdesgeschenk aan zijn schepsel...

Omdat de leiding van de Kerk haar werk niet meer doet, worden we geconfronteerd met de strijd van de zoon tegen zijn vader, van de vrouw tegen haar man en uiteindelijk van iedereen tegen iedereen. Ondertussen troost de hiërarchie zich voor haar falen met de illusie van een mogelijke universele broederschap zonder onderscheid van godsdienst, maar dat is allemaal slechts woordenkramerie. Hoe hebben ze kunnen vergeten dat, sinds Goede Vrijdag, een dergelijke « *vreedzame co-existentie een droom uit het verloren paradijs is* »? Want de mensheid werd toen verdeeld in twee kampen, « *het ene om het Kruis te dragen, het andere om nog meer slagen toe te dienen aan Jezus die het meer draagt dan wij* » (*LETTERE À MES AMIS* nr. 136, p. 2).

broeder Louis-Gonzague van de Bambina

« ALLE GODSDIENSTEN ZIJN EEN WEG NAAR GOD »

IN september van dit jaar maakte paus Franciscus zijn langste reis ooit, naar Zuidoost-Azië. De rode draad van zijn bezoek was de voortzetting van de droom van Paulus VI: de vestiging van de MASDU, het *Mouvement d'Animation Spirituelle de la Démocratie Universelle*, een letterwoord uitgevonden door abbé de Nantes (“Beweging voor Geestelijke Animatie van de Wereldwijde Democratie”).

Zijn eerste toespraak in Jakarta was een lofzang op de harmonie die in Indonesië bestaat. Die harmonie steunt volgens de H. Vader op hun grondwet van 1945, waarvan het fundament is: eenheid in de verscheidenheid, sociale rechtvaardigheid en goddelijke zegen. « *De harmonie in het respect van de verscheidenheid wordt verkregen wanneer elke afzonderlijke visie rekening houdt met de gemeenschappelijke noden en wanneer elke etnische groep en elke religieuze belijdenis handelt in een geest van broederlijkheid en de nobele doelstelling volgt om het welzijn van allen te dienen.* » Dat is de definitie

van de MASDU: alle stromingen en godsdiensten nemen op voet van gelijkheid deel aan het algemene welzijn.

Daarom heeft hij veel over oecumene gesproken, in het bijzonder in Indonesië en in Singapore. Met de imam van de grote moskee van Jakarta ondertekende hij een document met de titel: *De religieuze harmonie promoten voor het welzijn van de mensheid*. Deze tekst drukt dezelfde geest uit als het *Document over de broederlijkheid* van Abu Dhabi (2019). De godsdiensten moeten ophouden met te zeggen dat er slechts één is die goed is; ze moeten allemaal deelnemen aan de realisatie van een broederlijke samenleving onder de blik van God de Vader – die dezelfde is voor iedereen!

Dat komt er op neer te zeggen dat alle godsdiensten evenveel waard zijn. Dat verwoordde hij in Singapore op 13 september: « *Als jullie beginnen te discussiëren onder elkaar: “Mijn godsdienst is belangrijker dan die van jou” of “Die van mij is de ware godsdienst en die van jou niet”... Waartoe*

leidt dat? Alle godsdiensten zijn een weg naar God. Het zijn als het ware uiteenlopende talen om dat doel te bereiken. Maar God is God voor iedereen en we zijn allemaal kinderen van God. “Maar mijn God is belangrijker dan die van jou!” Is dat zo? Er is slechts één God en onze godsdiensten zijn talen, wegen naar God. Sommigen zijn sikh, anderen moslim, nog anderen christen of hindoe, maar het zijn enkel uiteenlopende wegen. Understood? »

Op 23 september herhaalde hij dat “Credo” trouwens in zijn boodschap aan de deelnemers aan de Internationale gebedsontmoeting voor de vrede georganiseerd door Sant’Egidio in Parijs: de verschillende religies moeten « *zich laten leiden door de goddelijke inspiratie die elk geloof bewoont* ».

Dat is klaar en duidelijk de weigering van elk dogma en van de geopenbaarde Waarheid. « **Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven** », zei nochtans Jezus Christus, de door jodendom en islam afgewezen en fatiek bestreden Zoon van God.

DE TRANEN VAN ONZE-LIEVE-VROUW IN SYRACUSE

Meer dan 70 jaar geleden deed zich een verbazingwekkend mariaal wonder voor in de Siciliaanse stad Syracuse. Het is belangrijk om uit te leggen wat er toen precies gebeurde, want in zijn nieuwe *Normen* in verband met bovennatuurlijke gebeurtenissen verwijst kardinaal Fernández expliciet naar de wenende Madonna van Syracuse... waarbij hij de waarheid bewust geweld aandoet.

WANNEER Angelo Jannuso en Antonietta Giusto op 21 maart 1953 in de kerk van het H. Kruis in Syracuse huwen, krijgen zij van Angelo's broer een gipsen buste van het Onbevleete Hart van Maria cadeau. Een eenvoudig geschenk, een massaproduct eigenlijk, van en voor heel gewone mensen, dat echter met veel liefde op een zwarte plaat geschroefd wordt en aan het hoofdeinde van het huwelijksbed tegen de muur gehangen.

Vanaf het moment dat Antonietta in verwachting is van haar eerste kindje krijgt ze te maken met zwangerschapsvergiftiging; geregeld is ze ten prooi aan hevige stuip-trekkingen die haar tijdelijk van het gezicht en de spraak beroven en zelfs van het bewustzijn. De dokter die erbij geroepen wordt, weet zich geen raad en vreest voor een slechte afloop.

Op zaterdag 29 augustus ligt Antonietta ziek en uitgeput op het bed met haar hoofd aan het voeteneinde, wachtend op een nieuwe crisis. Haar schoonmoeder en haar schoonzus waken bij haar.

« Plotseling keert het gezichtsvermogen terug, ze ziet klaar en duidelijk! Onwillekeurig valt haar blik op de *Madonnina*, de kleine Madonna tegenover haar. Wat is dat? Zij opent wijd haar ogen en meent te dromen. In de ogen der Lieve Vrouw glinstert een traan. Ze kan het niet geloven en spert haar ogen nog verder open. Na de eerste traan volgt een tweede en dan nog een. De tranen vloeien over de wangen van de Madonna tot over haar kin. Buiten zichzelf van ontsteltenis en ontroering roept Antonietta uit: "*La Madonnina piange! Kijk, de Madonna weent!*" [...] Steeds vormen zich nieuwe tranen in de ogen van het lieflijke beeld. Die ogen schijnen nu te leven. Men zou zeggen dat het niet een beeld, maar dat het Maria zélf is die schreit » (Hubert Jongen, S.M.M., *Waarom weende de Moeder Gods?*, 1954, p. 22). De drie vrouwen vallen biddend op hun knieën en op hetzelfde ogenblik is Antonietta volledig genezen van haar ernstige kwaal...

Pater Jongen, montfortaan (1907-2007), is niet de eerste de beste: indertijd was hij dé specialist van Fatima in ons taalgebied. Zijn boek over de wenende Madonna van Syracuse is een uiterst betrouwbaar werk.

Het tranenwonder, de *Lacrimazione*, hield met tussenpozen vier opeenvolgende dagen aan en bracht heel Sicilië op de been. De pers wijdde er uitvoerige artikels aan, ook op het Italiaanse vasteland en

weldra over heel de wereld, temeer omdat er spectaculaire genezingen plaatsvonden. Lammen, blinden, kreupelen werden met tientallen naar het huisje van de Jannuso's gebracht, die het beeldje nu buiten tegen de gevel gehangen hadden. « De zieken hadden als een voor gevoel: de Lieve Vrouw zou op de duur aan hun ge-

Angelo en Antonietta Jannuso met de miraculeuze Madonnina van Syracuse.

bed niet weerstaan. [...] Uit heel hun hart smeken ze om genezing. Als Onze-Lieve-Vrouw een moederhart heeft, kan Ze voor zoveel ellende gepaard met zoveel vertrouwen niet ongevoelig blijven » (Jongen p. 49).

Maria bleef inderdaad niet ongevoelig. De eerste genezing (na die van Antonietta) was die van Nuncio Vinci, een 49-jarige man met serieuze misvormingen aan de mond, de linkerarm en een been. Op 1 september bad hij met groot vertrouwen tot het beeldje en legde een lapje stof dat met de tranen was bevochtigd op zijn lichaam; drie dagen later was hij volkomen gezond! « Het gevolg was dat de geestdrift der gelovigen nog steeg samen met het vertrouwen der zieken. Onze-Lieve-Vrouw beloonde beide en nu vloeide uit het Hart van de Madonna een stroom van wonderen zoals voorheen uit haar ogen een stroom van tranen » (Jongen p. 50). Al gauw werd Syracuse het Italiaanse Lourdes!

HET RELATIVISME VAN KARDINAAL FERNÁNDEZ

We maken een tijdsprong naar 2024. Op 4 mei van dit jaar publiceerde kardinaal Fernández, prefect van de dicasterie voor de Geloofsleer, nieuwe *Normen voor het onderscheiden van veron-*

derstelde bovennatuurlijke fenomenen, die door paus Franciscus goedgekeurd werden. Het gaat om een ware revolutie in de Kerk: voortaan is het zowel de plaatselijke bisschop als het eigen dicasterie van de prefect verboden om het bovennatuurlijke karakter van een bepaalde openbaring of verschijning te erkennen. « *Het is namelijk de overtuiging van de Kerk dat de gelovigen niet verplicht zijn om het authentieke karakter van zo'n gebeurtenissen te aanvaarden.* »

Eminentie, wat u zegt is schandalig. U bent een steen des aanstoots voor alle echt katholieke bisschoppen, theologen en gelovigen die weten dat de Hemel op de aarde kan neerdalen, in het bijzonder onze hemelse Koningin, en dat de hiërarchische Kerk wordt bijgestaan door de H. Geest om elk verschijnsel dat in tegenspraak lijkt met de natuurwetten te onderzoeken **en er een oordeel over te vellen**. Komt het van God of van de duivel? Voor Fernández (en de paus) doet dat er niet meer toe. Is Fatima waar of vals? Niet meer van toepassing. Is Medjugorje het werk van de H. Maagd of van Satan? Niet meer van toepassing.

Die « *overtuiging van de Kerk* » waarover de kardinaal het heeft, is in geen enkel officieel Vaticaans document terug te vinden. In het verleden heeft de Kerk zich daarentegen altijd beijverd om, na een grondig onderzoek van de bovennatuurlijke gebeurtenis in kwestie, de gelovigen *waarheden* te onderwijzen. Zo leren ons alle bisschoppelijke mandementen en oordelen die handelden over de grote verschijningen van de voorbije twee eeuwen: de Rue du Bac, La Salette, Lourdes, Fatima.

Fernández probeert zijn nieuwe *Normen* te verdedigen door te verwijzen naar de wenende Onze-Lieve-Vrouw van Syracuse. Hij haalt een zin aan uit het oordeel dat de bisschoppen van Sicilië op 12 december 1953 publiceerden: « De waarachtigheid van het wenen kan niet in twijfel getrokken worden. » Hij beweert dat die uitspraak te categoriek is, dat ze fout is omdat ze de gelovigen verplicht in het wonder te geloven! En hij vervolgt: « *Daarom heeft het toenmalige H. Officie enkele maanden nadien ge-*

Processie met de relikhouder van de Tranen in de straten van de Siciliaanse stad Ragusa, mei 2017. Deze relikhouder bevat enkele lapjes stof doordrenkt met de wonderbare tranen en verder ook het nog gedeeltelijk gevulde reageerbuisje met de vloeistof uit de ogen dat gebruikt werd voor de wetenschappelijke analyse. Op de voet van de houder staat in het Latijn volgend opschrift: « O Maagd van de Tranen, aan ons om tranen van berouw te storten vanwege de hardheid van ons hart. » Elke parochie die er om vraagt, mag de relikhouder uitlenen voor verering.

gelegenheid in de stad opgerichte kerkelijke tribunaal verzamelde de verklaringen van 188 getuigen. De wetenschappelijke analyse van het vocht uit de ogen van het gipsen beeldje toonde aan dat het volledig gelijkaardig was aan menselijke tranen.

Al op 10 september kon de aartsbisschop een eerste verslag van de feiten bezorgen aan kardinaal Pizzardo, secretaris van het H. Officie. Op 24 september begaf Mgr. Baranzini zich naar Rome, waar hij kardinaal Pizzardo en de prosecretaris, Mgr. Ottaviani, ontmoette. De 27ste werd hij in audiëntie ontvangen door paus Pius XII. Op 7 oktober benoemde hij een medische commissie om de getuigenissen met betrekking tot de wonderbaarlijke genezingen te bestuderen; tot midden november ging het al om 300 gevallen!

« Met die wonderen in de natuurlijke orde gingen grote wonderen in de zielen gepaard », onderstreept pater Jongen terecht (p. 55). Vooroordelen en lauwheid maakten bij tienduizenden personen plaats voor diep doorvoeld geloof en grote vurigheid.

Op 12 december sprak het Siciliaanse episcopaat, verzameld rond kardinaal Ruffini, de aartsbisschop van Palermo, zijn oordeel uit in een officieel communiqué. De kardinaal lichtte dit toe in een radioboodschap: « *Men heeft de Madonna zien wenen gedurende vier*

preciseerd "dat het nog geen beslissing genomen had in verband met de Madonnina delle Lacrime" (2 oktober 1954). »

Dat « *daarom* » is puur bedrog vanwege de kardinaal. Het doet voorkomen dat het H. Officie niet akkoord ging met de uitspraak van de plaatselijke bisschoppen; in feite toont de verklaring enkel aan dat het H. Officie met een zekere traagheid te werk ging. De historische feiten bewijzen de onjuistheid van wat Fernández ons wil wijsmaken.

EEN VOORBEELDIG ONDERZOEK DOOR DE PLAATSELIJKE BISSCHOP

De hiërarchische Kerk heeft inderdaad zeer snel en op een zeer wijze manier een oordeel kunnen uitspreken over de wenende Madonna dankzij het voorbeeldige onderzoek dat werd georganiseerd door Mgr. Baranzini, de aartsbisschop van Syracuse. Het voor de

dagen : 29, 30, 31 augustus en 1 september. En ze weende zo overvloedig dat haar tranen een groot aantal wattenproppen doordrenkt hebben die het voorwerp konden vormen van wetenschappelijk onderzoek. Na zorgvuldig de talrijke verklaringen onderzocht te hebben die getuigen, verheven boven alle verdenking, onder ede aflegden en na akte genomen te hebben van de positieve resultaten van de zorgvuldige chemische analyse uitgevoerd op de tranen van de heilige beeltenis, hebben de bisschoppen van Sicilië unaniem het oordeel uitgesproken dat de waarachtigheid van de feiten niet in twijfel kan getrokken worden. »

En hij voegde er nog iets belangrijks aan toe : « De bisschoppen hebben bijgevolg de wens uitgesproken dat een zo barmhartige manifestatie van onze hemelse Moeder bij heel de bevolking zou leiden tot een heilzame boetvaardigheid en een levendiger devotie tot het Onbevleete Hart van Maria. »

Ook Mgr. Baranzini had in die zin gesproken op 19 september, toen hij zei dat de tranen van Maria zowel vermanend als troostend waren : « Vermanend ! Zij sporen ons aan tot een oprechte en diepgaande verandering van onze harten en ons gedrag. Immers, als de Madonna verschijnt, als Zij spreekt of weent, dan wil Zij de mensheid naar haar Jezus terugvoeren over de weg van gebed en boete. Haar tranen zouden tevergeefs gevloeid zijn zo ze door ons niet werden beschouwd als een ernstige vermaning voor iedereen. Maar ze zijn ook troostrijk ! Zij doen zien dat Onze-Lieve-Vrouw ons niet heeft verlaten. Van onze kant moeten wij Haar beloven dat ook wij Haar nooit zullen verlaten, dat we aan haar kant staan om te staan aan de kant van haar Zoon, Jezus, in wie alléén heil, leven en verrijzenis is. »

DE DIEPERE REDEN VOOR DE TRANEN

Het episcopaat van Sicilië nam het besluit om in Syracuse als dankbetuiging een goednieuw heiligdom op te richten, waarvan de eerste steen gewijd werd in 1954 : de huidige basiliek van de *Madonna delle Lacrime*, waar de wonderbare beeltenis boven het hoofdaltaar hangt.

Ter gelegenheid van een mariaal congres op Sicilië sprak Pius XII zich op 17 oktober 1954 – twee weken na de verklaring van het H. Officie die kardinaal Fernández aanhaalt – uit over de miraculeuze tranen van de Maagd van Syracuse : « Het is niet zonder een levendige emotie dat wij kennis genomen hebben van de unanieme uitspraak van het Siciliaanse episcopaat over de waarachtigheid van deze gebeurtenis. Zullen de mensen de mysterieuze taal van Maria's tranen begrijpen ? Maria voedt zichzelf altijd met liefde en medelijden voor het mensdom, waaraan Zij geschonken is als Moeder. »

De voorbeeldige wijze waarop de kerkvorsten van de jaren 1950 omgingen met het mirakel dat de Moeder Gods verrichtte, steekt schril af tegen de arrogantie van onze hedendaagse slechte herders, genre Fernández, die ronduit weigeren om een waarachtige verschijning van Onze-Lieve-Vrouw – zoals in Fatima, want daar draait het uiteindelijk allemaal om – als dusdanig te erkennen.

Het is niet toevallig dat kardinaal Fernández, van wie de nieuwe Normen de eerherstellende devotie tot het Onbevleete Hart van Maria dwarsbomen, precies het mirakel van Syracuse viseert, waar Onze-Lieve-Vrouw haar angst en haar verdriet heeft getoond.

Als Zij werkelijk in Italië in 1953 heeft geweend, dan is dat omwille van een **mysterie van ongerechtigheid** : Pius XII, die bedrogen werd door onwaardige prelaten zoals zijn substituut Mgr. Montini (de latere paus Paulus VI), had kort tevoren opnieuw **geweigerd om Rusland toe te wijden aan het Onbevleete Hart van Maria en de devotie van eerherstel goed te keuren**. Dát was de eerste en voornaamste reden waarom de Moeder Gods in Syracuse vier dagen lang bittere tranen stortte.

Ook vandaag zou Zij nog tranen storten. Weliswaar heeft paus Franciscus in 2022 eindelijk de toewijding van Rusland verricht, maar hij wil niet weten van de devotie van eerherstel. En de officiële Kerk veronachtzaamt de Moeder Gods volledig en zwijgt haar dood...

*broeder François van Maria ter Engelen
& redactie KCR*

SLECHTE HERDERS

« Zo spreekt Jahweh, de Heer : wee de herders van Israël die alleen zichzelf weiden ! Of moeten de herders hun schápen niet weiden ? De melk drinkt gij wel op, van de wol maakt gij uw kleding en het gemeste dier slacht gij af ; maar weiden doet gij de schapen niet ! Het verzwakte dier hebt gij niet gesterkt, het zieke niet genezen, het gewonde niet verbonden, het verdwaalde niet teruggebracht, het vermiste niet opgezocht. Maar het gezonde dier hebt gij afgebeeld. Daarom zijn zij uiteengejaagd, omdat niemand hen weidde, en zijn ze ten prooi gevallen aan alle wilde beesten. Daarom ging mijn kudde dwalen op alle bergen en hoge heuvels en raakten mijn schapen over heel de aarde verstrooid. Niemand die er naar vroeg, niemand die hen zocht !

« Zo spreekt Jahweh, de Heer : Ik krijg die herders ! Ik zal mijn kudde van hen terugeisen en hen beletten nog ooit mijn schapen te weiden ! Dan zal het gedaan zijn met dat alleen zichzelf maar weiden ; dan zal Ik mijn kudde uit hun muil bevrijden en vallen zij hun nooit meer ten prooi » (Ezechiël 34, 2-10).

Woord van de Heer !

Nederlandstalige uitgave van *Il est Ressuscité ! La Contre-Réforme Catholique au XXIe siècle*.

Stichter : † Abbé Georges de Nantes.

Hoofredacteur : Broeder Bruno Bonnet-Eymard, Maison Saint-Joseph, F-10260 Saint-Parres-lès-Vaudes.

Verantwoordelijke uitgever : L. Oorts, Heideweg 14, B-2980 Zoersel.

Abonnement voor binnen- en buitenland : € 20. Steunabonnement : vanaf € 25.

IBAN : BE37 7340 7865 9228. BIC : KREDBEBB.

Internet : <http://nl.crc-resurrection.org/> – E-mail : hij.is.verrezen@gmail.com